

west • vlaanderen werkt

nr. 1 2016

de polsslag van de West-Vlaamse economie

Brugge, Provincie West-Vlaanderen • 1. 2016 • Driemaandelijkse: feb - mrt - apr • jaargang 58 • Afgiftekantoor Gent X • Mail P209117



Investeren in West-Vlaanderen

- West-Vlaamse investeringen terug op recordhoogte
- Decospan en Recticel versterken productiecapaciteit
- Provincie investeert in veelzijdige infrastructuur
- Nieuwe hefboom voor de mechatronicasector

ondernemen in
west-vlaanderen




BEN JIJ AL FAN

van West-Vlaanderen?

Nieuws van de provincie over de meest uiteenlopende beleidsdomeinen, achtergrondinfo, beslissingen van de provincieraad en nog zoveel meer, 7 dagen op 7, de klok rond via

www.west-vlaanderen.be

 www.facebook.com/westvlaanderen

 @provinciewvl

 www.west-vlaanderen.tv

Verhelderende brochures, toeristische routekaarten en diverse provinciale publicaties vind je in het

Provinciaal Informatiecentrum Tolhuis

Jan Van Eyckplein 2, 8000 Brugge

T 0800 20 021 (gratis nummer)

E provincie@west-vlaanderen.be

www.west-vlaanderen.be/informatiecentrum (e-shop)



west-vlaanderen
de gedreven provincie

west · vlaanderen werkt

1.2016 - n° 254 - 58^{ste} jaargang

Investeren in West-Vlaanderen



Ouverture
Wezenlijke vooruitgang... ook voor de West-Vlaamse economie

3

Conjunctuurnota POM-West-Vlaanderen 43

In de bib KCEconomie WEST 44

Maritieme column: het verhaal van Fernand en Fernand 45

Colofon 48



› Bedrijfsinvesteringen terug op recordhoogte 5

› Recticel Insulation groeit mee met isolatieboom 7

› European Horse Services is Europese topspeler 9

› Nieuw bakken voor de Zeehaven van Brugge 10

› Vaartdijk Business Center als Brugse hotspot 11

› West-Vlaamse arbeidsmarkt evolueert gunstig 13

› AI: een missing link van 674 miljoen euro 15

› Decospan zet creatief tandje bij 17

› Nieuwe Leie als 'vaarwater' voor stadsontwikkeling 19

› K-tower verhoogt uitstraling van Kortrijk 22

› Reepkaai: eerste nieuwbouw op Buda-eiland 23

› Haelvoet versterkt positie als trendsetter 24

› Zuidboulevard laat Waregem Zuid openbloeien 25

› Hefboom voor West-Vlaamse mechatronicasector 27

› Hernieuwde Zwinbeleving vanaf zomer 2016 29

› Ontwikkeling Raversyde in Oostende 30

› Bezoekerscijfers De Gavers zijn verdriedubbeld 31

› S&R Olympia: investeringsplons van € 32 miljoen 32

› Investeringsbries langs de Vlaamse kust 33

› Wellness in West-Vlaamse (kust)hotels 35

› Bekaert bouwt nieuw hoofdkwartier 40

› Trax Roeselare in volle ontwikkeling 41

› WVI: reconversie Suikerfabriek Veurne 41

› Inagro installeert dakserre op REO Veiling 42

Scan hier voor de tabletversie



Windows



iPad



Android

ondernemen in
west-vlaanderen



west · vlaanderen werkt

2.2016

Volgend nummer verschijnt in augustus 2016
Innovatie in de West-Vlaamse voedingsindustrie

Partners West-Vlaanderen Werkt 2016



VANDEN BROELE
PRODUCTIONS



WVI

PUBLIEKE ONTWIKKELAAR EN BEHEERDER VAN BEDRIJVENTERREINEN



- ambachtelijke zones en lokale bedrijventerreinen
- regionale bedrijventerreinen
- bedrijfsverzamelgebouwen
- reconversie industriële panden
- gemengde stadsontwikkelingsprojecten
- specifieke zones zoals:
 - luchthavengebonden bedrijventone
 - watergebonden bedrijventone
 - transport en distributie
 - detailhandelzone
 - kantorenzone
 - dienstenzone

Meer info | 050 36 71 71 | infoloket@wvi.be

Wezenlijke vooruitgang... ook voor de West-Vlaamse economie

Dramatische ontwikkelingen zoals de uitdijende vluchtelingenstroom, de aanhoudende brutale oorlog in Syrië (en elders) en de schokkende aanslagen in Parijs en in Zaventem houden ons in de ban. Ze domineren het nieuws en de politieke agenda.

Deze ingrijpende en akelige gebeurtenissen verdringen de nuchtere maar veel minder spectaculaire vaststelling dat onze mondiale samenleving wel degelijk significante sprongen voorwaarts maakt.

De kindersterfte in onze wereld is sinds 1990 gehalveerd, honger en extreme armoede zijn in de laatste 30 jaar teruggedrongen. Het aantal kinderen dat wereldwijd onderwijs volgt, neemt toe. En zo zijn er nog een hele reeks voorbeelden.

"Wezenlijke vooruitgang is in de wereldgeschiedenis een geleidelijk proces. Het gaat stapje voor stapje...", zegt de Nederlandse historicus **Rutger Bregman** in De Standaard van 26 december 2015. Indicatoren die aantonen dat de wereld langzaam maar voortschrijdend een meer leefbare plek wordt, halen zelden de krantenkoppen. We zijn allemaal verslaafd aan nieuws, maar dat gaat bijna altijd over de uitzondering (rampen, aanslagen) en zelden over de regel: de grote lijnen van de mondiale ontwikkeling.

Dat fenomeen geldt ook voor de perceptie omtrent onze economie.

Als we voortgaan op sommige commentaren en op de gefragmenteerde berichtgeving in de media van de jongste jaren, dan zit onze economie sinds 2008 ononderbroken in een crisis. Die perceptie klopt niet. Als we de momentgebonden onheilsbulletins over sommige faillissementen, bedrijfssluitingen en een dalend consumentenvertrouwen toetsen aan de nuchtere cijfers, dan krijgen we een veel genuanceerder beeld.

De werkgelegenheid is daar een markant voorbeeld van: er zijn vandaag in West-Vlaanderen (en dat geldt ook voor heel Vlaanderen) **meer mensen aan de slag** dan 10 jaar geleden! De beroepsactieve bevolking bedroeg in de Noordzeeprovincie in 2014 ruim 505.000 personen (zelfstandigen en werknemers in loondienst samengeteld). Dat waren 9.000 mensen meer dan in 2007.

Het aantal werkende West-Vlamingen is dus blijven groeien doorheen de hele zogenaamde crisisperiode, en dat ondanks de toename van de werkloosheid in dezelfde tijdspanne. Er zijn dus de jongste 10 jaar meer West-Vlaamse banen bijgekomen dan er werden geschrapt.

Investeringslust flakkert op

Er is ook goed nieuws van het bestedingsfront: de investeringen van de (West-)Vlaamse bedrijven lagen in 2015 terug op het recordpeil van 2008. Die gunstige trend zet zich ook in 2016 verder door.

Het lijkt er op dat nogal wat investeringsprojecten, die in de voorbije jaren bevroren waren, nu terug uit de kast gehaald worden.

Dit fenomeen verdient meer aandacht. Voor de vierde keer op rij pakken we daarom uit met een themanummer, onder de noemer *'Investeren in West-Vlaanderen'*, dat focust op een aantal positieve ondernemingsverhalen en markante investeringen in onze provincie. We hebben ze niet ver moeten zoeken. De oogst was groot en onze 'keuzestress' eveneens.

Het resultaat is een selectie inspirerende en opbeurende operaties die getuigen van de niet aflatende 'goesting' om te ondernemen binnen de veelzijdige West-Vlaamse economie.

Daaronder ook een aantal fraaie hefboomprojecten waarin het **provinciebestuur** het voortouw neemt. Mooie voorbeelden zijn de heropstanding van het Zwin in Knokke als natuureducatieve en recreatieve toplocatie en de realisatie van een technologiecentrum voor de mechatronica- en machinebouwsector in onze provincie.

Met ons goedniewsbulletin willen we evenwel niet verhullen dat sommige economische sectoren (maar ook individuen en gezinnen) het lastig blijven hebben. Ook de fluctuerende omstandigheden waarin de bedrijven en de overheid opereren blijven vaak precair.

Maar de kracht van de West-Vlaamse economie is zijn grote verscheidenheid en heterogeniteit aan sectoren en de grote flexibiliteit, veerkracht en inventiviteit die de stuwende ondernemingen (groot en klein) blijven opbrengen. Dit boeiende fenomeen blijft ons (en hopelijk ook u) verwonderen...

Jan-Bart Van In, hoofdredacteur

Reageren kan via janbart.vanin@west-vlaanderen.be



Gezocht

KOM UIT JE KOT, DENK OUT OF THE BOX
EN DEEL JE IDEEËN VOOR EEN DUURZAME REGIO

West-Vlamingen met ideeën voor duurzame ontwikkeling van onze provincie



ZO DUURZAAM MET JOU

TUA West, voluit de Technische Universitaire Alliantie voor economische transformatie in West-Vlaanderen, lanceert de campagne 'Zo duurzaam met jou'. In samenwerking met onderzoekscentra en kennisinstellingen worden West-Vlamingen opgeroepen na te denken over een duurzame ontwikkeling van hun regio. Aan de hand van diverse brainstorms en een online 'ideeënbus' worden pittige ideeën verzameld.

Hoe kunnen we de West-Vlaamse economie versneld omvormen tot een kenniseconomie? Op die vraag probeert TUA West, samen met de kennisinstellingen in West-Vlaanderen - Howest, Kulak, KU Leuven Oostende-Brugge, UGent campus Kortrijk en VIVES - en diverse onderzoekscentra een antwoord te bieden. En daar kunnen de West-Vlamingen bij helpen, bevestigt Karine Van Daele, stafmedewerker van TUA West: "Onze missie is het onderwijsveld en de bedrijfswereld dichter bij elkaar te brengen om zo de kennisgedreven economie een stuk dichterbij te brengen. Maar dat doen we niet alleen en zeker niet vanuit een ivoren toren, we willen hier ook het brede publiek bij betrekken.

Met de campagne 'Zo duurzaam met jou' bijvoorbeeld. In een eerste fase hebben we de hogescholen en universiteiten gevraagd om hun studenten te laten nadenken over deze duurzame challenge. Verschillende brainstorms vonden reeds plaats in diverse instellingen en ze lopen ook nu nog door. Het is bemoedigend te zien hoe de studenten hun taak ter harte nemen en met bruikbare ideeën op de proppen komen."

Werkbare antwoorden gezocht

Bruikbare ideeën, daar draait het om. Zodat 'Zo duurzaam met jou' niet beperkt blijft tot een loze denkoefening.

Jean de Bethune, gedeputeerde voor economie van de Provincie West-Vlaanderen en voorzitter TUA West: "We zijn op zoek naar vernieuwende ideeën en originele uitvindingen die er mee voor kunnen zorgen dat West-Vlaanderen 'future proof' is. Dit is geen vrijblijvende oefening, we willen concrete voorstellen om ook echt mee aan de slag te gaan. De beste, origineelste, meest werkbare ideeën worden verder uitgewerkt tijdens rondetafelgesprekken. En zullen zo mee aan de basis liggen van een actieplan voor een duurzaam West-Vlaanderen!"

Van brain drain naar brain gain...

Niet alleen de West-Vlaamse studenten worden ingeschakeld, er wordt ook een oproep gelanceerd naar het middenveld en de West-Vlaamse bevolking om mee na te denken over hoe West-Vlaanderen zich kan wapenen voor een duurzame toekomst. Tijdens een lanceringsevent op woensdagavond 20 april 2016 gingen studenten in debat met bedrijfsleiders, beleidsmakers, werknemers, onderzoekers en inwoners over de implementatie van al die ideeën in de praktijk.

TUA West wil met al haar stakeholders en alle West-Vlamingen volop inzetten op duurzame ontwikkeling. Van bedrijfsleiders willen we weten hoe we van de transformatie naar een kenniseconomie een duurzaam verhaal kunnen maken. Welke maatregelen kunnen ervoor zorgen dat de 'brain drain' een 'brain gain' wordt? Welke initiatieven moeten lokale en provinciale beleidsmakers nemen om verschillende belangen met elkaar te verzoenen? Hoe kunnen ook de inwoners van West-Vlaanderen hun steentje bijdragen? We zijn heel benieuwd naar hoe al deze 'stakeholders' een duurzame ontwikkeling van West-Vlaanderen invullen.

Brainstorm over West-Vlaanderen

Wie mee wil nadenken over een duurzaam West-Vlaanderen, kan zijn of haar idee posten op www.zoduurzaammetjou.be
Je kan TUA West ook volgen via Facebook en LinkedIn
Contactpersoon: karine.vandaele@tuawest.be, tel. 056 140 140

tuawest
Technische Universitaire Alliantie voor
economische transformatie in West-Vlaanderen

Bedrijfsinvesteringen terug op recordhoogte

Jan Bart Van In • hoofdredacteur

De economische heropflakking in West-Vlaanderen (en in heel Vlaanderen) vanaf 2015 komt (onder meer) tot uiting in de gunstige evolutie van de bedrijfsinvesteringen. Die piekten vorig jaar in de kustprovincie tot 3,45 miljard euro (+14,5 % in vgl. met 2014). Daardoor bereikt deze parameter terug het recordpeil van 2008, de periode net voor de bankencrisis.

In 2015 investeerden de ondernemingen met zetel in West-Vlaanderen samen **3,45 miljard euro** of 16,8 % van het Vlaamse totaal. Voor heel Vlaanderen gaat het over **een inspanning van 20,5 miljard euro**, het hoogste cijfer uit de geschiedenis.

Hiermee zit het investeringsritme terug op het recordpeil van 2008 (toen 3,49 miljard voor West-Vlaanderen), het jaar waarin de economische crisis als gevolg van het financiële debacle van sommige banken vanaf oktober losbarstte. Na een hevig crisisjaar 2009 herstelde het niveau van de investeringen in de kustprovincie in 2010 even met een investeringsbedrag van 3,41 miljard euro. Maar de nasleep van de bankencrisis en de malaise rond de euro die daarop volgde, zorgden

ervoor dat de bedrijven in de periode 2011-2014 de hand wat meer op de knip hielden. Met een dieptepunt in 2014.

Sinds de tweede helft van 2015 gaan de kapitaalsluizen terug meer open en komen onder meer tijdelijk opgeborgen investeringsprojecten opnieuw op de agenda. De verwachting is dat deze investeringspiek zich ook in 2016 zal doorzetten.

Grafiek 1 toont de evolutie van de investeringsinspanningen van de West-Vlaamse bedrijven in de periode 2005-2015 in relatie tot de cijfers voor het hele Vlaamse Gewest. Deze gegevens zijn afkomstig van de Federale Overheidsdienst Economie en zijn gebaseerd op de btw-registratie

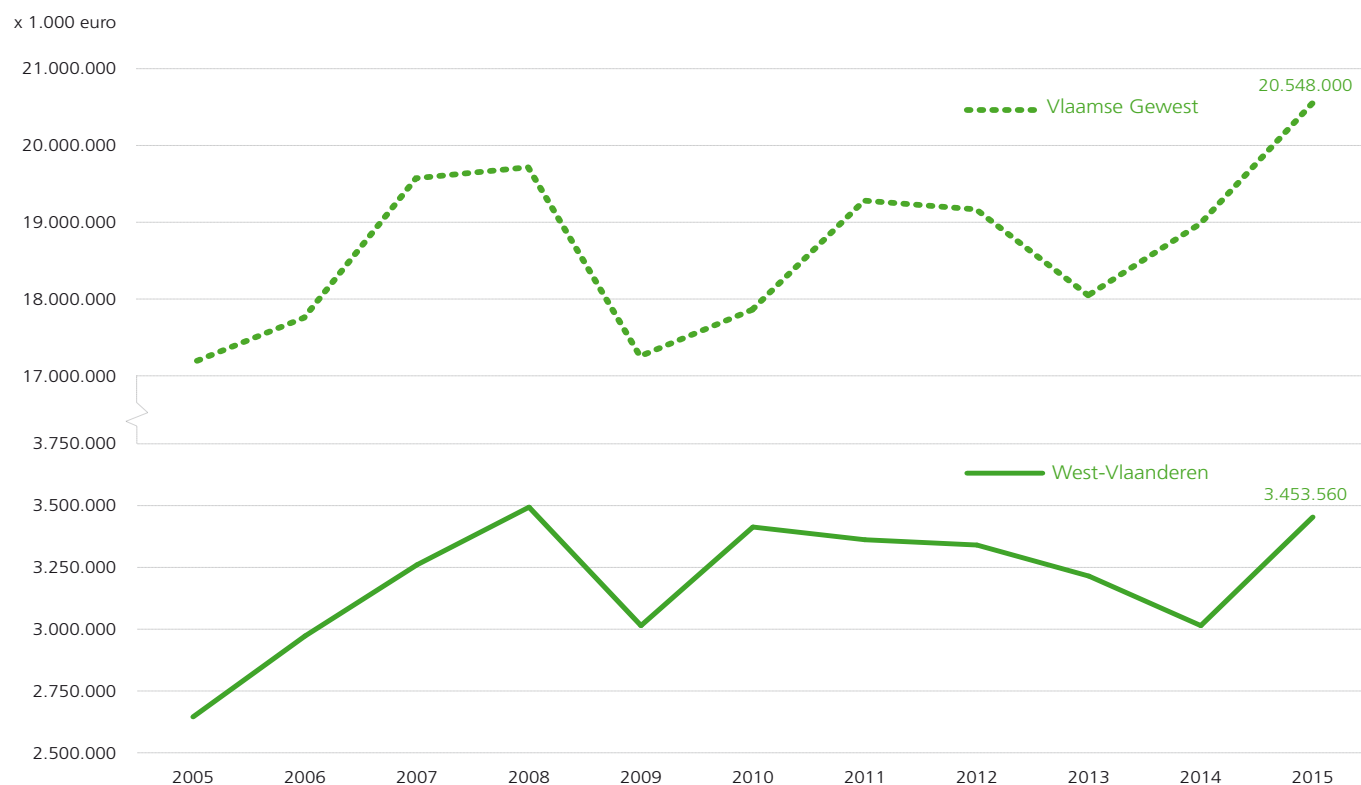
van de bedrijven met een jaaromzet van minstens 500.000 euro. Ze zijn bewerkt door de **POM West-Vlaanderen, afdeling DSA**.

De cijfers uit de periode 2013-2015 zijn niet helemaal vergelijkbaar met deze uit de voorafgaande periode, omdat de registratiemethode van de FOD Economie vanaf 2013 is gewijzigd. Toch tonen de cijfers eenzelfde tendens. Ze illustreren een heropleving van de investeringsinspanningen van de bedrijven vanaf het derde kwartaal van 2015, met een manifeste piek in het vierde kwartaal. Dit na een periode van groeivertraging tussen 2009 en 2014.

Deze heropleving weerspiegelt zich ook in de cijfers van de Vlaamse overheid die in 2015 bij een recordaantal investerings-

Figuur 1

Evolutie bedrijfsinvesteringen 2005-2015 (Investerings van de bedrijven (met omzet ≥ 500.0000 euro) in duizend euro, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest



BRON: FOD Economie (ADSEI), Steunpunt WSE, NBB, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Deze cijfers zijn gebaseerd op de btw-registratie van de betrokken bedrijven

De cijfers uit de periode 2005-2012 zijn niet helemaal vergelijkbaar met deze uit de periode 2013-2015, omdat de methode van de FOD Economie vanaf 2013 gewijzigd is.

dossiers borg stond voor de bedrijven via Gigarant (grote investeringen) en via de Waarborgregeling (kleinere operaties) van de Participatie Maatschappij Vlaanderen (PMV), met samen 1.585 dossiers.

Ook investeringen in innovatie in de lift

De cijfers van Innovatie door Wetenschap en Technologie (IWT) tonen dezelfde gunstige trend. Dit agentschap van de Vlaamse overheid fuseerde begin dit jaar trouwens met

het Agentschap Ondernemen (AO) tot **Agentschap Innoveren & Ondernemen**.

Tabel 1 toont hoeveel steun IWT aan de Vlaamse ondernemingen verleende bij het realiseren van hun innovaties. In 2015 ging het over **154 miljoen euro**, bijna 15 miljoen meer dan in 2014. Het aantal innovatie-investeringsdossiers klom van 371 naar 395, of plus 24.

West-Vlaanderen beweegt mee in die opwaartse trend, met 32,8 miljoen subsidies voor Ontwikkeling & Onderzoek in 2015. Dit is 3,1 miljoen meer dan

in 2014. Onze provincie was qua toegenomen subsidiebedrag de grootste stijger na Limburg.

Ons aandeel binnen het Vlaamse geheel blijft met 21 % stabiel. Opmerkelijk is dat het aantal goedgekeurde innovatiedossiers in de kustprovincie daalde van 79 naar 69, terwijl het totale investeringsbedrag wel aanzienlijk steeg. Daaruit kunnen we afleiden dat het gemiddelde volume van de O&O-projecten in West-Vlaanderen groter werd in 2015. ■

Tabel 1

Evolutie IWT-steun 2014-2015

Provincie	Aantal projecten 2014	Steun 2014	Aandeel	Aantal 2015	steun 2015	Aandeel	Verschil 2014-2015
Antwerpen	87	42.240.017	30%	86	42.173.971	27%	-66.046
Limburg	36	8.660.633	6%	51	20.046.537	13%	+11.385.904
Oost-Vlaanderen	95	31.832.042	23%	122	34.920.773	23%	+3.088.731
Vlaams-Brabant	74	27.238.153	20%	66	24.503.198	16%	-2.734.955
West-Vlaanderen	79	29.648.487	21%	69	32.788.252	21%	+3.139.765
Totaal	371	139.619.332		394	154.432.732		+14.813.400

BRON: IWT, sinds 1/01/2016 Agentschap Inoveren en Ondernemen

**WEST-VLAANDEREN SERVEERT DE LEKKERSTE AGENDA
TIJDENS DE WEEK VAN DE KORTE KETEN**

**WWW.WEEKVANDEKORTEKETEN.BE
27 MEI TOT 5 JUNI**

100% WEST-VLAAMS
't Smaakt naar meer
DE WEEK VAN DE KORTE KETEN IS EEN ACTIVITEIT BINNEN

westtoer IN SAMENWERKING MET
POM
inagro
Landelijke Gilden
unizo
west-vlaanderen
MET FINANCIËLE STEUN VAN

Investeringsgolf van 20 miljoen euro in Wevelgem is wissel op de toekomst Recticel Insulation groeit mee met isolatieboom

Nick Vanderheyden • freelance journalist

Recticel Insulation zet in op meerwaardeproducten voor de bouwsector. Om in de toekomst een voortrekkersrol te blijven spelen in de booming isolatiebusiness, injecteert het bedrijf, zonder personeelstoename, in twee fasen in totaal bijna 20 miljoen euro in een performante infrastructuur. Het is de grootste binnenlandse investering van de beursgenoteerde groep in jaren. De plant in Wevelgem is met 255 medewerkers een belangrijke factor voor de West-Vlaamse economie.

Recticel Insulation is onderdeel van de internationale Recticel Groep die actief is in diverse toepassingen van polyurethaanschuim (zowel hard- als zachtchuim). Polyurethaan is een kunststof die in verschillende vormen voorkomt. De beursgenoteerde multinational heeft zijn hoofdkwartier in Brussel, telt 98 vestigingen en is actief in 27 landen. De activiteiten in toelevering voor de auto-industrie gingen de voorbije jaren door een dal, maar zijn intussen weer helemaal op koers. De afdeling isolatie voor bouwtoepassingen, met hoofdkantoor in Wevelgem, was in het jongste decennium het succesverhaal van de groep. Isolatie is dan ook een belangrijke factor in het hedendaagse bouwproces. Verhoogde EPB-eisen vanwege de overheid zorgden de voorbije jaren, samen met een algemene bewustwording en de bereidheid bij de bouwheren om nieuwe technologie te gebruiken, voor een enorme boost voor deze bouwtek. Recticel Insulation speelt daar sterk op in.

Wim Giebens, director operations Insulation: "In omzet (227 miljoen euro

in 2014) dragen we voor 15 à 20 % bij aan het globale cijfer van de groep, maar qua rendement zijn we goed voor één derde van de totale groepswinst."

Daarenboven is het bedrijf met zijn 255 werknemers, waaronder honderd kaderleden en bedienden, een belangrijke werkgever voor West-Vlaanderen. Meteen een belangrijke reden waarom deze investering in Wevelgem nooit ter discussie stond.

Stefaan Roegiers, plant manager Wevelgem: "Al dertig jaar opereren we met productie en R&D vanuit deze vestiging. Vanuit onze Belgische faciliteiten trachten we een antwoord te bieden op de veranderende vragen in de markt, voorzien we de markt van nieuwe ontwikkelingen en werken we aan een verbreding in toepassingsmogelijkheden van onze producten. Een nieuwe pilootlijn, onderdeel van de recente investeringen, legt hierbij de link tussen labo en productie."

Meerwaarde

Recticel Insulation zet voluit in op de integratie van meerwaarde in

hoogperformante schuimproducten in polyurethaan. "Het leeuwendeel, circa 2/3 van het investeringsbudget, gaat naar de aanpassing van een productielijn en randactiviteiten", vertelt Wim Giebens. "Zo was er onder meer nood aan nieuwe machines en technologieën die ons nu toelaten platen in grotere diktes, met een tand- en groefafwerking, te produceren. De keuze voor dit type van afwerking is een keuze voor een verhoogde performantie die een verbeterde luchtdichtheid oplevert. Daarbovenop resulteerde de ingreep in een volumeverhoging van 25-30 %. Altijd met aandacht voor een zo laag mogelijke footprint van de nieuwe faciliteiten."

De Vlaamse overheid versterkte deze gedachtegang nog met een subsidie van ongeveer 1 miljoen euro. "Dankzij deze publieke bijdrage konden we extra inzetten op milieu, veiligheid en werkomstandigheden."

Capaciteitsuitbreiding

De investeringsgolf die over de Insulation-moederplant in Wevelgem rolt is tweeledig. Naast aanpassingen in productie drong een capaciteitsuitbreiding zich op. Dit vertaalde zich naar een expansie van de productie- en opslagruimte met 20.000 m², de installatie van een nieuwe los- en laadkade, de toevoeging van een vernieuwde tankzaal en de ontwikkeling van nieuwe formulaties voor de aangeleverde grondstoffen.

Bijkomende investering

Tegen het voorjaar van 2017 wil de onderneming een tweede, bijkomende investering van 9,3 miljoen euro afronden in Wevelgem. Naast de verhoogde capaciteiten in productie en logistiek,



Recticel investeerde in performante nieuwe productie-infrastructuur in Wevelgem (foto Recticel)



Stefaan Roegiers, plant manager en Wim Giebens director Insulation, bij Recticel Insulation (foto Nick VDH)

zet Recticel Insulation daarbij in op modernisering. Dit alles om de positie van marktleider in de toekomst te verzekeren.

Wim Giebens: "Deze markante investering laat ons niet alleen toe de materialen- en grondstoffenstroom aanzienlijk op te drijven, ze verschaft ons ook een solide basis voor groei in bestaande en toekomstige hoogperformante producten. Via deze besteding vergroten we daarbovenop het aandeel **groene energie** en werken we **koolstofneutraal**, zodat we nog meer zullen bijdragen aan een duurzame maatschappij."

Internationaal

Buitenlandse investeringen om de groeistrategie te ondersteunen kwamen

er eerder al met de bouw van een nieuwe productiefaciliteit voor isolatiematerialen in het zusterbedrijf in Bourges (FR, 2012). Deze derde fabriek, naast Wevelgem en Stoke-on-Trent (VK), is goed voor een investering van 23 miljoen euro. Ze produceert hoogwaardig schuim (PIR) dat wordt toegepast in de muren, vloeren en daken. De Franse vestiging stelt om en bij de 52 mensen tewerk. De site in Wevelgem, tevens de hoofdzetel, fungeert daarbij als **leverancier van technologie** voor de twee zusterbedrijven. Daarnaast bedient zij de klanten in de Benelux en Duitsland. De buitenlandse vestigingen modificeren vervolgens innovaties in producten en fabricage naar de behoeften van hun respectievelijke markt.

Opleidingsprogramma

Onder meer een nieuwe stofafzuiging, een veiligere los- en laadkade voor chemicaliën en ergonomische ingrepen verbeterden de werkomstandigheden van het personeel. Hoewel deze investeringen geen nieuwe jobs opleveren, stelt de onderneming alles in het werk om engagement en beleving onder de werknemers te maximaliseren. "Van operatoren over ingenieurs tot directie, iedereen krijgt bij ons voldoende kansen om zich binnen onze activiteiten te ontwikkelen", geeft Stefaan Roegiers mee. "We voegen steeds meer functies toe aan onze producten, denk bijvoorbeeld maar aan combinaties met bouwproducten, composietmaterialen, thermische en mechanische verbeteringen en elementen in brandgedrag. Wij verwachten van onze medewerkers dat zij meegroeien in deze complexiteit. Hiervoor zijn er zowel intern als extern voldoende opleidingsmogelijkheden. Samen met ons ontwikkelingscentrum laat dit ons toe productkennis optimaal te ontwikkelen en de productie- en marktzijde naadloos op elkaar af te stemmen." ■



Sterkhouder van de West-Vlaamse economie

De basis voor de fabriek van Recticel Insulation in Wevelgem was de overname in 1980 door Recticel van **Isothan**, het productiebedrijf van de familie Vereecke. In de fabriek in de Tramstraat in Wevelgem waren toen 60 medewerkers aan de slag. Het bedrijf werd omgedoopt tot **Recticel Building Products** en ging in 1998 volledig op in de centrale Belgische vennootschapsstructuur van Recticel.

35 jaar na de overname is de onderneming uitgegroeid tot het bruggenhoofd en het technologiecenter van de hele divisie 'Insulation' (isolatie voor de bouwsector) van Recticel. Dit vertaalde zich in een **verviervoudiging** van de tewerkstelling. Met **255** medewerkers behoort de plant in Wevelgem vandaag tot de 40 grootste industriële werkgevers in West-Vlaanderen.

Via diverse buitenlandse acquisities stootte Recticel Insulation begin deze eeuw door naar de positie van Europees marktleider in de productie van hardschuim voor de bouwsector. Veel woningen in ons land en daarbuiten bevatten een stukje Recticel Insulation...

Wevelgem behield zijn status als draaischijf van de divisie, onder meer door de interne knowhow omtrent de technologie van snellopende lamineermachines. Die spelen een belangrijke rol in de automatisering van het productieproces. De expansie van de West-Vlaamse fabriek werd mee aangewakkerd door de overname in 2000 van de tak isolatiepanelen van het naburige bedrijf **Nestaan** (familie van Nes). Die telde toen 15 medewerkers.

Met een eigen R&D- en expertisecenter dat, met een team van **15** medewerkers, innovaties genereert voor de hele divisie internationaal, is de unit in Wevelgem ook één van de significante industriële kenniscentra in onze provincie. (JBVI)

European Horse Services is Europese topspeler in zijn niche

Paardenexportbedrijf is unicum voor België

Tekst en beelden: **Nick Vanderheyden** • freelance journalist

De laatste jaren waren Belgische warmbloeden goed vertegenwoordigd onder de Olympische medaille-winnaars in de paardendiscipline 'jumping'. Ons vaderland herbergt in de paardensector, naast topfokkerijen, nog een tweede branche op topniveau: paardentransport. **European Horse Services** uit **Meetkerke** rekent zich met een omzet van 8,8 miljoen euro tot de **top vijf in Europa** in deze bijzondere niche. Om een voorsprong te nemen op de concurrentie en om te voldoen aan huidige en toekomstige normen, investeerde het bedrijf van ondernemer **Filip Vande Capelle** 2,7 miljoen euro in een nieuw hippisch centrum.

De paardensector is geen onbelangrijke economische branche voor ons land. De business stelt rechtstreeks circa 3.600 mensen tewerk, via onder meer maneges, fokkerijen, verkoop, stalhouders, events... Daarbovenop bezorgt de paardenbranche ons land een aanvullende uitstraling, ondanks de bescheidenheid van de Belgische fokkers.

Francine Vantorre, sales en pr-manager European Horse Services (EHS):

"De internationale paardenliefhebber die in Europa op zoek is naar springpaarden op topniveau zet België, naast Duitsland en Nederland, met stip in zijn of haar agenda. Nochtans pakken Belgische fokkers minder graag uit met prestaties van hun paarden. Mochten Amerikanen bijvoorbeeld dergelijke paarden kunnen leveren, de wereld zou het nogal geweten hebben."

Hippische faciliteiten met primeur

EHS bvba, opgericht in 1992, is het levenswerk van Knokkenaar en zaakvoerder **Filip Vande Capelle**. Zijn ouders runden een taxibedrijf en zelf volgde hij een opleiding als expediteur, een 'roeping' die hij in een latere fase wist te combineren met zijn passie voor paarden. EHS bvba is een gespecialiseerd full-service-exportbedrijf dat ook wel eens wordt omschreven als een

” Wij Vlamingen zijn weeral te bescheiden. Mochten Amerikanen bijvoorbeeld dergelijke paarden kunnen leveren, de wereld zou het nogal geweten hebben

'reisbureau' met hotel voor paarden. De firma levert als professionele nichespeler een belangrijke bijdrage aan het internationale aanzien van de Vlaamse 'dienstensector' achter de paardensport.

De exporteur opereert met een team van **negentien medewerkers** en doet beroep op een zevental freelance grooms (officiële vertaling = stalknechten) als reisbegeleiders voor de paarden. Een recente investering van 2,7 miljoen euro leidde via aannemer **Geerkens-Hippico** (specialist in de bouw en inrichting van paardenstallen), onderdeel van **Altez Group** uit Tielt, in nieuwe hippische faciliteiten. Deze besteding moet de onderneming toelaten om ook in de toekomst de elite warm te houden voor onze paarden.

"Enerzijds dienden we te voldoen aan huidige en toekomstige normen", geeft **financieel manager Kris Tanghe** mee, "anderzijds verhoogden we onze capaciteit naar **106 stallen**. Daarnaast integreerden we een aparte ziekenboeg, een kantoorgebouw en, als enige in Europa en mogelijk in de wereld, een zelfreinigende binnenpiste."

Meer export en hotelfaciliteiten

De investering in Meetkerke, deelgemeente van het landelijke Zuienkerke bij Brugge, biedt naar verwachting een omzetsijging van 20 %. De uitbreiding van mogelijkheden laat immers toe om meer bestemmingslanden te bedienen.

EHS is klaar om de ingeslagen richting op een nieuwgeplaveide weg met verve verder te zetten. Om klanten optimaal ten dienste te zijn, installeert het daarom bijkomend een overnachtingsverblijf met **twaalf bedden**.

Francine Vantorre: "We spelen hiermee in op het feit dat eigenaars hun paradepaarden niet graag alleen laten. Niet onlogisch als je de financiële en emotionele waarde van een paard in gedachten houdt" ■



V.l.n.r. Kris Tanghe, Filip Vande Capelle en Francine Vantorre

Artes-Depret bouwt cruiseterminal ABC in Zeebrugge

Voyant baken voor de zeehaven van Brugge

Jan Bart Van In • hoofdredacteur

Aannemersgroep Artes bouwt in partnership met havenbestuur MBZ in Zeebrugge een markant terminal-annex kantoorgebouw als baken voor het populaire cruisetoeisme. De 37,5 meter hoge constructie vereist een investering van 10 miljoen euro. Het panoramisch restaurant op de hoogste verdieping wordt wellicht een trekpleister.

Vier jaar na de lancering van de eerste plannen krijgt de realisatie van een volwaardige cruiseterminal in Zeebrugge groen licht via een bouwvergunning. Bouwgroep **Artes**, actief in burgerlijke bouwkunde, gebouwen, waterwerken en restauratie, treedt op als bouwheer van de **Artes Brugge Cruises (ABC) Tower**. Die wordt wellicht in de tweede helft van 2017 opgeleverd op een terrein tussen de Rederkaai en de Zweedse kaai naast de oude-vismijnsite.

Artes wordt ook de grootste gebruiker van het multifunctionele gebouw: vier van de acht bouwlagen zullen onderdak bieden aan de 40 bedienden van **Artes-Depret**, de West-Vlaamse divisie van Artes-groep. Die resideert al bijna 40 jaar in de achterhaven van Zeebrugge.

Olivier Salens van Salens Architecten uit Brugge staat in voor de vormgeving van deze nieuwe havenpoort voor de Zeehaven van Brugge.

Havenbestuur MBZ koopt na de afwerking 3 verdiepingen

van het gebouw in, om ze te bestemmen als passagiers-terminal met toeristische infozone, vergaderzalen en twee winkels. Een eventruimte op de 1e verdieping biedt plaats voor ruim 450 mensen. Voor de exploitatie van het panoramische dakrestaurant lopen er naar verluidt onderhandelingen met de familie Dendooven, bekend van hotel-restaurant Hof Ter Doest in Lissewege en restaurant Vijfwege in Vlissegem.

Joachim Coens, CEO van havenbestuur MBZ: "De terminal biedt een antwoord op het groeiend aantal cruisepassagiers in Zeebrugge. Een tiental jaar terug meerden maar een 20-tal cruises in Zeebrugge aan. In 2015 verwelkomden we 111 cruiseschepen, met samen 235.500 passagiers."

Zeebrugge zal zich zo ook kunnen profileren als starthaven van cruiseschepen. MSC-cruises kiest vanaf begin september 2016 al voor Zeebrugge als vertrekpunt. ■

» www.mbz.be

» www.artesdepret.be



Start-upcultuur D'M&S populair in verzadigde kantoormarkt

Vaardijk Business Center als hotspot voor de Brugse economie

Nick Vanderheyden • freelance journalist

Regio Brugge staat bol van de leegstaande kantoorruimtes. Toch wist communicatiebureau **D'M&S nv** in geen tijd (jonge) ondernemers warm te maken voor haar nieuwe infrastructuur, **Vaardijk Business Center**. Dit centrum, op de oude terreinen van Bombardier aan de Vaardijk in Sint-Michiels, profileert zich als hotspot voor innovatie en creativiteit. Bouwheer Emloda, de holding boven D'M&S, investeerde 12 miljoen euro in de flexibele bedrijfsinfrastructuur met **incubatiecentrum**. Dit biedt in april 2016 al onderdak aan 151 werkkrachten.

Groep D'M&S is een geïntegreerde reclame- en communicatiegroep met eigen digitale drukkerij, standbouwactiviteit, cel voor softwareontwikkeling en een tak evenementen met cateringbedrijf en reisbureau. In het nieuwe hoofdkantoor en de bijkantoren in Brussel en Antwerpen stelt het samengeteld zestig mensen tewerk (in VTE). **Arne Dacquin**, geen onbekende in het Noord-West-Vlaamse ondernemersmilieu, leidt de groep. Die draait een omzet van 16 miljoen euro. De zware investering (12 miljoen euro) in het nieuwe attractieve gebouw langs de vaart Brugge-Gent wordt voor 1 miljoen euro gesubsidieerd door het kmo-fonds.

Daarbovenop investeert D'M&S ruim 500.000 euro in online en inbound-marketing. De groep breidt hiermee zijn portfolio alsmat verder uit.

Succesvol ondernemen

Arne Dacquin geeft twee motieven voor de oprichting van het nieuwe business center. "Enerzijds gingen we zelf op zoek naar een nieuwe locatie, aangezien we onze te beperkte vestiging in Oostkamp moesten verlaten: een nieuw RUP vormde onze oude site om tot grootschalige kleinhandelzone. Anderzijds bood deze situatie de kans om innovatieve en creatieve bedrijven aan te trekken via de

inrichting van een hedendaags business center."

De ondernemer had als aandeelhouder in het incubatieproject **Incubaid** in Lochristi eerder al positieve ervaringen met een dergelijk concept.

Arne Dacquin: "Incubaid groeide uit tot een dynamische cluster van start-ups en innovatieve bedrijven, waarvan sommige hoge toppen bereikten. De stimulerende omgeving droeg zeker bij tot dit succes. Onze infrastructuur in Brugge sluit aan bij dit concept en leent zich ook perfect voor het organiseren van kleinschalige thematische beurzen, zoals BrugIT, of allerhande events."



Start-upcultuur stimuleert

Groep D'M&S zelf neemt in het Vaardijk Business Center circa 1.500 m² in, dat is een vierde van de totale kantoorruimte (5.500 m²). Daarnaast wordt 3.750 m² oppervlakte verhuurd aan onder meer het (in Groot-Brittannië) beursgenoteerde softwarebedrijf **Artilium**, soft- en hardware specialist **Q2C** (voorheen Yunit Development), **ABO Service** (administratieve software) en advocatenkantoor **Fidas Law**.

250 m² bedrijfsruimte is ingericht als incubatiecentrum. Een aantal starters vestigden zich intussen in deze open ruimte: **Decontex** dat pioniert met CO²-reiniging van gecontamineerde uitrusting zoals brandweerkledij, online shopping community **Earnieland** en internetsoftwarebedrijf **New Tinx**

(opvolger van het failliete Zapfy). Vaardijk Business Center had begin april 2016 nog slechts enkele ruimtes over. Die worden instapklaar aangeboden voor een prijs die varieert tussen de 125 en 175 euro/m².

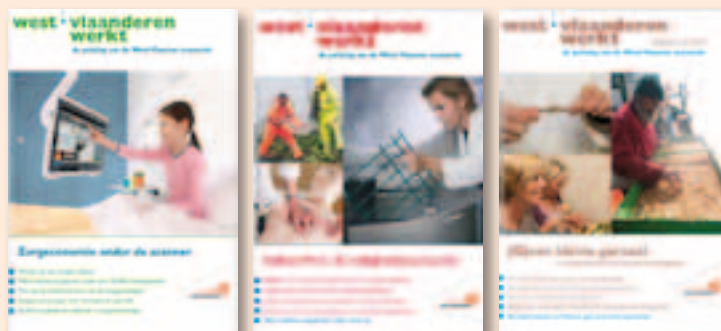
Dacquin: "We merken dat er ook in Brugge en omgeving vraag is naar adequate ondernemersruimte. Het feit dat klassieke kantoorgebouwen niet meer gevuld raken, terwijl wij toch vrij snel ondernemers aantrekken, is hiervoor het beste bewijs."

Dacquin biedt gepassioneerde ondernemers en hun medewerkers niet alleen maar een platform voor hun ontplooiing. Als de kans zich voordoet, participeert hij via Emloda eventueel mee in de aangetrokken start-ups. ■



west · vlaanderen werkt

De polsslag van de West-Vlaamse economie



West-Vlaanderen Werkt is een kwartaalblad dat wordt uitgegeven door het **Kenniscentrum Economie West** onder auspiciën van de Provincie West-Vlaanderen. Ons tijdschrift verschijnt vier keer per jaar en focust op de West-Vlaamse economie, in de ruime zin van het woord.

Dat doen we via themanummers waarin we een bepaald facet van ons veelzijdige sociaaleconomische weefsel uitspitten.

Via een aantal vaste rubrieken hebben we aandacht voor het verloop van de West-Vlaamse conjunctuur en voor de belangrijke nieuwe ontwikkelingen en wapenfeiten binnen de ondernemingen en binnen de publieke sector.

We hebben een boontje voor goed nieuws en innovatie.

Onze publicatie verschijnt op **4.800 exemplaren** en wordt gratis verstuurd naar bedrijfsleiders, managers, lokale besturen en andere 'decision makers' en sleutelfiguren in onze provincie.

West-Vlaanderen Werkt bereikt op deze manier een zakelijke doelgroep van ruim **10.000 lezers**.

Ook beschikbaar in **tabletversie: iPad, Android en Windows**.

Het aantal **publicitaire pagina's** in ons tijdschrift is bewust beperkt, zo houden we onze kwaliteitsstandaard hoog.

Onze voorkeur gaat uit naar een selecte groep van langetermijnpartners aan wie we **exclusiviteit** kunnen bieden.

Ons B-to-B tijdschrift, met zijn focus op ondernemingen, dienstverleners en lokale besturen, is een geschikt instrument voor uw professionele communicatie.

Contactpersoon: Jan Bart Van In, Baron Ruzettelaan 33, 8310 Brugge
Tel. 050 40 71 29, E-mail: janbart.vanin@west-vlaanderen.be

Registratie als nieuwe abonnee gebeurt gratis via de website: **www.westvlaanderenwerkt.be**

Activiteitsgraad was nooit eerder zo hoog

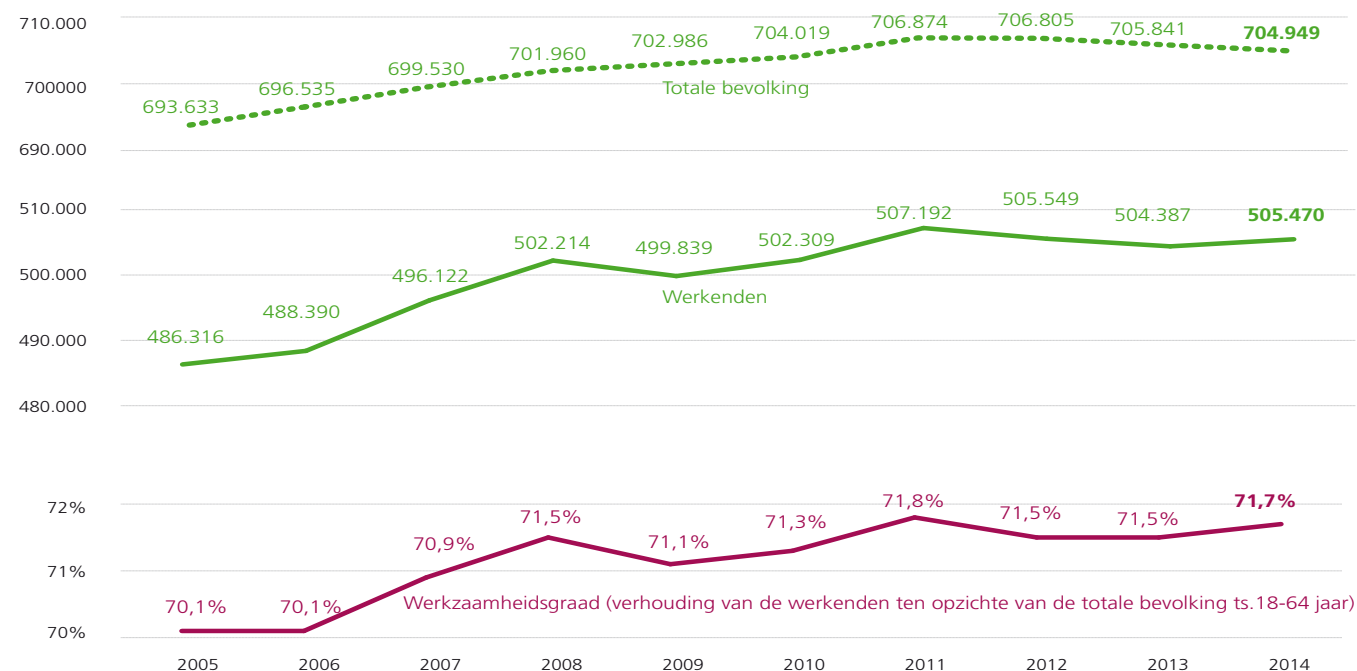
West-Vlaamse arbeidsmarkt evolueert gunstig

Jan Bart Van In • hoofdredacteur

Diverse parameters etaleren positieve tendensen omtrent de arbeidsmarkt in West-Vlaanderen. De werkloosheid daalt significant, het aantal werkenden zit opnieuw in de lift en zowel qua werkzaamheidsgraad als qua activiteitsgraad haalt de kustprovincie de hoogste scores in ons land.

Grafiek 1

Evolutie van aantal werkenden en van de werkzaamheidsgraad bij 18-64-jarigen in West-Vlaanderen, 2005-2014



Bron: Vlaamse Arbeidsrekening, Verwerking: POM West-Vlaanderen, afdeling DSA

In 2014 waren (gemiddeld over het hele jaar) **505.470** personen (werknemers + zelfstandigen) effectief aan het werk in West-Vlaanderen. *Cijfers over 2015 waren voor deze parameter nog niet ter beschikking bij het afsluiten van deze publicatie.*

Het aantal beroepsactieve personen nam in 2014 met ruim 1.000 eenheden toe in vergelijking met 2013 en bedroeg ruim 9.000 meer dan in 2007, het jaar voor het uitbreken van de bankencrisis. Het aantal werkende individuen in West-Vlaanderen kende overigens doorheen de hele crisisperiode van 2009-2014 een hoog peil en bleef al die tijd hoger dan referentiejaar 2007 en de periode die daaraan voorafging.

Paradox: ondanks het feit dat het aantal werklozen in de periode 2009-2014 steeg, nam in diezelfde tijdspanne het aantal

effectief werkende personen toe.

Dat is een opmerkelijke vaststelling. Een positief gegeven dat te weinig aan bod komt in de economische berichtgeving.

In **grafiek 1** plaatsen we de cijfers van het aantal werkenden ten opzichte van de totale West-Vlaamse bevolking (binnen de leeftijdscategorie van 18 tot 64 jaar). Dat levert ons de interessante parameter 'werkzaamheidsgraad' op. Die bedroeg in 2014 **71,70%** en dat is de tweede beste score in de recente geschiedenis. Voor heel Vlaanderen ligt die werkzaamheidsgraad met 69,5% een stuk lager dan de West-Vlaamse situatie. Dat is een fenomeen dat al lang aan de gang is.

In **grafiek 2** zoemen we in op de beroepsbevolking en op de activiteitsgraad binnen de regionale arbeidsmarkt.

De beroepsbevolking omvat zowel de

mensen die effectief aan het werk zijn, als de personen die niet aan de slag zijn maar wel beschikbaar zijn voor de arbeidsmarkt. De beroepsbevolking in West-Vlaanderen groeide tussen 2005 en 2014 van 522.440 tot **539.693** personen. Dat is een stijging van 3,3%. Die aangroei manifesteerde zich quasi ononderbroken in de voorbije 10 jaar.

Als we de beroepsbevolking plaatsen tegenover de totale West-Vlaamse bevolking (binnen de leeftijdscategorie van 18 tot 64 jaar) dan komen we uit bij de factor 'activiteitsgraad.'

Die bedroeg in 2014, **76,60%** en dat is een historisch record. De activiteitsgraad in heel Vlaanderen ligt op 75,4%.

Werkloosheid daalt

We eindigen dit goednieuwsbulletin met cijfers over de recente evolutie van de

werkloosheid in West-Vlaanderen.

Grafiek 3 toont het verloop van het aantal niet-werkende werkzoekenden tussen 2006 en 2016 en dat telkens op het einde van de maand februari. Werkloosheidscijfers schommelen nogal van maand tot maand als gevolg van seizoenstendenzen, zoals bvb. met de instroom van studenten op einde van een schooljaar.

Vandaar de keuze om een specifieke maand (=februari 2016) te matchen met de vorige jaren. In februari 2008 (het jaar waarin de bankencrisis in oktober losbarstte) kende de werkloosheid in de kustprovincie met 25.515 personen zijn laagste peil in de jongste jaren. De bankencrisis, gevolgd

door de euromalaise en de onzekerheid bij de werkgevers over de gevolgen van het nieuwe eenheidsstatuut van bedienden en arbeiders, zorgden voor een aangroei die cumuleerde in februari 2014, met toen 35.449 werklozen.

Sindsdien neemt de werkloosheid in de Noordzeeprovincie (en ook in heel Vlaanderen) terug af. In februari 2016 was er een significante daling met 2.314 eenheden ten opzichte van dezelfde maand in het voorafgaande jaar.

Daardoor stond de teller op 33.111 niet-werkende werkzoekenden. De werkloosheidsgraad daalde in West-Vlaanderen het jongste jaar van 6,3 naar 6,1% terwijl dat voor heel Vlaanderen nog op gemiddeld

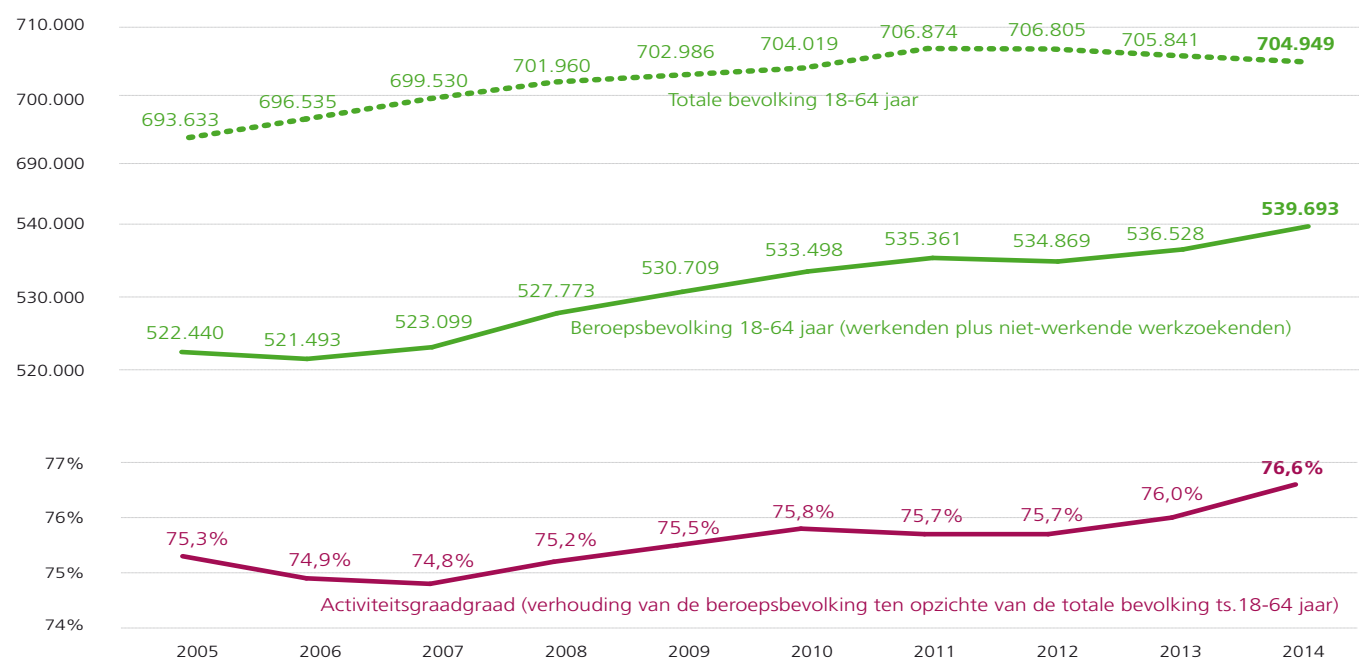
7,5% ligt.

Het aandeel laaggeschoolden in de totale werkloosheidscijfers blijft echter hoog. Niet minder dan 50% van de arbeidsreserve in de provincie heeft maximum 2de graad secundair onderwijs gevolgd.

Een dalend aantal niet-werkende werkzoekenden in combinatie met een stijgend aantal openstaande vacatures zorgt evident voor een **toenemende krapte op de arbeidsmarkt**. Het aantal knelpuntberoepen met moeilijk in te vullen vacatures blijft ook in West-Vlaanderen een domper op de economische ontwikkeling. ■

Grafiek 2

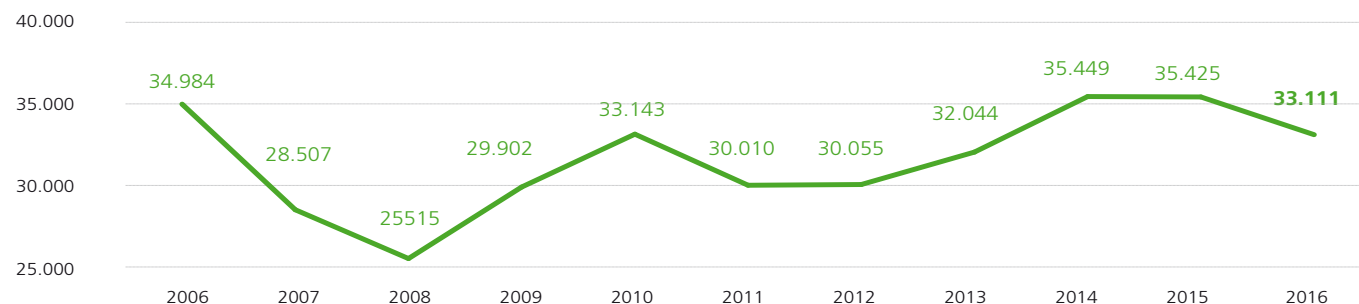
Evolutie van de beroepsbevolging en van de activiteitsgraad bij 18-64-jarigen in West-Vlaanderen, 2005-2014



Bron: Vlaamse Arbeidsrekening, Verwerking: POM West-Vlaanderen, afdeling DSA

Grafiek 3

Evolutie niet-werkende werkzoekenden in West-Vlaanderen, februari 2006 - februari 2016.



Bron: Vlaamse Arbeidsrekening, Verwerking: POM West-Vlaanderen, afdeling DSA

12 km nieuwe autostrade in West-Vlaanderen

A11: een missing link van 674 miljoen euro

Nick Vanderheyden • freelance journalist

West-Vlaanderen krijgt er na vele jaren een heuse nieuwe autosnelweg bij. De **A11** legt de link tussen de verkeersaders N31 in Brugge en N49 in Westkapelle. In totaal wordt in een termijn van 42 maanden over 12 km een nieuwe snelweg met 2 x 2 rijstroken aangelegd. Die moet de haven van Zeebrugge vlotter verbinden met het binnenland. Opmerkelijk is de manier van werken: met een BDFM-overeenkomst (Build-Design-Finance-Maintain) wordt het totaalbedrag van 674 miljoen euro hoofdzakelijk via een private projectvennootschap opgehoest.

De realisatie van een nieuwe autosnelweg aan de Oostkust is anno 2016 het grootste en meest omvangrijke investeringsproject in West-Vlaanderen. In september 2017 zou het nieuwe traject al in gebruik moeten zijn.

De A11 is als een van de missing links in het Vlaamse wegennet opgenomen in het Mobiliteitsplan Vlaanderen en het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen. De betrachting is om het havenverkeer te scheiden van het lokale verkeer. Dat verhoogt niet enkel de verkeersveiligheid en de leefbaarheid in de regio, maar wil bovenal de haven laten doorgroeien als speerpunt in de economische ontwikkeling van Vlaanderen. Deze nieuwe verbindings-snelweg vormt ook een oplossing voor het recreatieve verkeer richting Oostkust, dat voordien via gewestwegen verliep. Het traject komt tot stand via de formule van de publiek-private

samenwerking (PPS) onder de naam: **Via A11 nv**. Dat is een alliantie tussen Via Invest (Agentschap Wegen en Verkeer (AWV)), de ParticipatieMaatschappij Vlaanderen (PMV) en het regionaal verankerd consortium **Via Brugge nv**. Laatstgenoemd consortium bundelt de private operatoren Jan De Nul NV, Algemene Aannemingen Van Laere, Franki Construct, Aswebo, Aclagro en DG Infra en Inframan (het infrastructuurfonds beheerd door Gimv en Belfius).

Build Design Finance Maintain

De projectvennootschap Via A11 is het grootste BDFM-wegenistraject tot nog toe in Vlaanderen. Daarbovenop geniet de opmerkelijke constructie internationale aandacht omwille van het financieringsaspect.

Koen Thys projectleider van het Vlaams Agentschap Wegen en Verkeer (AWV):

“De factor ‘finance’ onderscheidt deze werken van andere belangrijke structurele aanpassingen in Vlaanderen, zoals Diabolo Zaventem en Noord-Zuid Kempen. Deze besteding was noodzakelijk aangezien de overheid niet over voldoende kapitaal beschikt om de A11 gelijktijdig met andere ingrijpende werken uit te voeren.”

Concreet houdt deze samenwerking in dat de private partners circa 450 miljoen euro als naakte bouwkost inbrengen. Daarnaast geldt circa 200 miljoen euro als financieringskost en droeg elke partij ook nog eens in totaal 83 miljoen euro bij in de vorm van risicokapitaal (het consortium 51 miljoen euro, de Vlaamse overheid 32 miljoen euro).

Koen Thys: “Het is om deze reden dat naast aannemers, zoals gebruikelijk in dergelijke constructies, ook investeringsmaatschappijen intekenden. Zij haalden



foto: ©AWV

via projectobligaties, voornamelijk opgekocht door Allianz Global Investors en de Europese Investeringsbank, 591 miljoen euro aan werkkapitaal op.”

Eerste en enige in haar soort

Wat zijn de voordelen van een PPS-formule? Enerzijds zijn er minder administratieve besloemingen ten opzichte van een openbare aanbesteding, anderzijds heeft het consortium zowat carte blanche, waardoor nieuwe technieken makkelijker kunnen worden aangewend. Niettemin resulteerden belangrijke neveneffecten erin dat Europa een dergelijk pact in de toekomst niet meer toelaat. Het betreft immers een terugbetaling over dertig jaar die **niet** is opgenomen in de **begroting** van de Vlaamse regering. De A11 wordt dus een West-Vlaams unicum in de geschiedenis van de grote Vlaamse infrastructuurinvesteringen.

Deels ondergronds

De uitgestrekte werf omvat achttien zones waarmee de snelweg wordt gekoppeld aan het bestaande netwerk en waarmee het bestaande landschap fundamenteel wordt omgeploegd en tegelijk versterkt. Via Brugge nv benaderde het ontwerp vanuit de logica van het landschap en vanuit de beleving van de weggebruikers. Van West naar Oost zijn volgende werkzaamheden het meest ingrijpend.

In het zuidwesten zal de A11 via een verkeerswisselaar aansluiten op de N31 richting Brugge en Zeebrugge, ten westen van het Boudewijnkanaal wordt een nieuw op- en afrittencomplex vlakbij de Blauwe Toren in Brugge aangelegd, waarmee de snelweg aan de N31 wordt gehecht. Over het Boudewijnkanaal moet een dubbele beweegbare brug de doorgang van grote schepen toelaten. Nabij het Leopold- en Schipdonkkanaal wordt de A11 verbonden met het oostelijk deel van de haven door een op- en afrittencomplex en wordt de lokale weg richting Heist aangesloten. Aan de polder van Westkapelle, ten oosten van laatstgenoemde kanaal, wordt de snelweg ondergronds aangelegd om de lokale wegen te kruisen. Bovendien blijven, dankzij deze ondertunneling, het open polderlandschap en het vogelrichtgebied onaangetaast. Een nieuwe verkeerswisselaar nabij Westkapelle omarmt de verbinding met de N49, die op zijn beurt als toegangspoort naar de kust wordt vernieuwd. In Westkapelle laat een verhoogde rotonde de handhaving van het landschap en de creatie van nieuwe fietsroutes toe.

Naadloos viaduct

Als meest markante constructie loopt een viaduct als abstracte lijn doorheen het landschap. Opvallend is dat het hier om een quasi naadloze boogbrug gaat.

“We spreken over een integraal viaduct over een lengte van 1,2 km”, verduidelijkt Thys. “Enkel voor de aansluiting op het wegennet en de verbinding tussen twee verschillende constructiemethoden worden voegen gebruikt. We hanteren beide methodes, aangezien een gedeelte circa 400 meter spoorwegen bevat, dit in tegenstelling tot het aansluitend stuk met een lengte van 600 à 700 meter. We maken ook gebruik van een betonsamenstelling uit de prefabindustrie die nooit eerder ter plaatse is gestort op dergelijke schaal.”

Een andere primeur is het gebruik van residu uit de papierindustrie om de wegenissen te versterken. “Voor dergelijke stabiliteitswerken worden voornamelijk cement of kalk ingefreesd, afhankelijk van de grondsamenstelling. Maar na uitvoerige labotesten van het residu, waarvan de assen een bepaald percentage kalk bevatten, ging het consortium met dit product aan de slag. Eerder werd dit afvalproduct toegepast bij onder meer Noord-Zuid Kempen, maar nooit op dergelijke grote schaal. Het geeft toch aan dat een PPS heel wat technische mogelijkheden biedt”, besluit Thys. ■

► Een overzicht van alle deelwerken vind je op:

www.A11verbindt.be



Europees marktleider in fineerhout Decospan zet creatief tandje bij

Nick Vanderheyden • freelance journalist

Decospan ontwikkelt en produceert producten op basis van fineerhout. Het bedrijf zoekt voortdurend naar creatieve en innovatieve toepassingen en manieren om dit edel product toegankelijker te maken. Om deze missie kracht bij te zetten, investeert het bedrijf in 2016 zo'n 25 miljoen euro in nieuwe productiefaciliteiten in thuisstad Menen. Deze betekenen een flinke toename van de capaciteit, vooral de afwerkingsmogelijkheden nemen fors toe.

Fineer is een dunne laag hout die uit een stam wordt gesneden in plaats van gezaagd zoals bij massief hout. Fineerhout gebruikt men voornamelijk voor interieurtoepassingen in diverse segmenten: scheidingswanden, deuren, plafonds enz. Decospan, met thuisbasis in Menen, is uitgegroeid tot Europees marktleider in deze niche. Het bedrijf van de familie Desmet (tweede en derde generatie)

handhaaft deze positie door in te zetten op innovatie, door de creatie van hoogwaardige toepassingen en merken en door een hoog investeringsritme.

In juli 2015 opende Decospan het 'Treehouse': een ultramodern inspiratiecentrum waar fineerhout in alle mogelijke facetten kan beleefd worden. Het architecturaal kader combineert tal van moderne interieurproducten in een

hoogwaardige afwerking. Verwerkers en architecten maken er kennis met meer dan 150 houtsoorten.

CEO Jan Desmet van Decospan: "In tegenstelling tot laminaat is fineerhout een uniek stukje natuur met een eigen verhaal en historiek. Door haar warmte, unieke tekening en de 3D-aspecten onderscheidt fineer zich duidelijk van imitatieproducten. Bovendien kan de klant bij Decospan zelf zijn boomstam komen uitkiezen, die dan zorgvuldig wordt verwerkt tot het plaatmateriaal waarmee de interieurbouwer uiteindelijk de kasten maakt."

Grootste expansiefase

Excellente service bieden is niet voldoende om op lange termijn te kunnen blijven concurreren met spelers uit Oost-Europa van wie de loonkost een pak lager ligt. Ook op gebied van sourcing en soepele wetgeving zijn deze aanbieders meestal in het voordeel. En toch kiest Decospan er bewust voor om zelf in Menen te blijven produceren. Daar zijn **125 medewerkers** aan de slag in twee vestigingen.

Dit jaar verrijst naast de huidige logistieke site in de Ringlaan een nieuwe fabriek van 30.000 m². Die biedt ruimte voor de aanmaak van producten met een hogere toegevoegde waarde die meer plaats en handeling vereisen. Het wordt de grootste expansiefase uit de geschiedenis van het bedrijf.

Ook strategisch in de totale bedrijfsstrategie zijn de fabriek in het Frans-Vlaamse Hazebrouck (45 werknemers), gespecialiseerd in maatwerkpanelen, en het productiecenter in Kroatië (230 medewerkers) dat instaat voor halffabricaten met lokale houtsoorten die in Menen worden afgewerkt.



foto: ©E. Bogaert

Sfeerfoto interieur Treehouse in Menen

Midden 2015 nam Decospan Holding de Franse sectorgenooot **Cabannes** (40 medewerkers) uit Chevanceaux over. Hiermee versterkt de West-Vlaamse groep zijn activiteiten in de productie van vloeren (fineerparket in meerdere lagen) substantieel.

Kennis en mensen

Waarom blijft Decospan in hoog tempo investeren in zijn West-Vlaamse thuisbasis? Het bedrijf geeft daarvoor vier verklaringen: **knowhow, mensen, innovatie en ondernemerschap**.

Knowhow en kwaliteit zijn van cruciaal belang in de productie van de West-Vlaamse producent. De kennis die doorheen de jaren werd opgebouwd en de inzet van de vele gemotiveerde medewerkers is doorslaggevend in het succes van het bedrijf. De onderneming tracht een aantrekkelijke werkomgeving te voorzien voor bestaande en potentiële

medewerkers. Ergonomische maatregelen laten de werknemers toe om meer veelzijdige en minder intensieve taken uit te voeren.

CEO Jan Desmet: "Wij zijn een bedrijf met duidelijke waarden en willen dat iedereen zich zo goed mogelijk kan ontplooien. Menselijke interventie blijft cruciaal in de verwerking van ons product. Productfeeling en visuele inspectie zijn kwaliteiten die je niet kan automatiseren. De meerwaarde die we via investeringen in ons gamma leggen, zou niet haalbaar zijn zonder de inzet van eigen medewerkers."

Innovatie

Door steeds opnieuw bestaande processen in vraag te stellen, trends en tendensen te analyseren en zelf creatief oplossingen te zoeken voor problemen, komen bij Decospan tal van innovaties tot stand. Het eigen labo start van een wit blad en sleutelt aan de producten tot ze klaar zijn

om op de markt te brengen.

Jan Desmet: "Door vernieuwend te zijn en concrete oplossingen aan te reiken zetten we fineer opnieuw in de kijker. We denken mee met de klant in functie van toepassing en budget. Zo komen we tot het beste resultaat, met een tevreden klant als gevolg. In die zin zijn we houtconsultants geworden."

Het O&O-team van Decospan focust de jongste jaren onder meer op de ontwikkeling van formaldehydevrije producten, het verwerken van dikker gesneden fineerhout en de borsteltechniek voor het verkrijgen van een diepere structuur. Het doorgedreven innovatieproces leidt soms ook tot de ontwikkeling in huis van gepatenteerde machines zoals de mixmatch-machine en een machine om het fineer een meer rustieke uitstraling te geven. Zo wordt de houtbewerker ook voor een stuk een machinebedrijf.

Ondernemerschap

Jan Desmet: "Ook de in West-Vlaanderen aanwezige ondernemingszin is voor ons een belangrijk speerpunt. Onze regio telt prachtige bedrijven die creatief en kwalitatief tot de wereldtop behoren. We mogen trots zijn dat er in West-Vlaanderen met zoveel passie en inzet wordt gepioneerd."

Historiek

Het was **Urbain Desmet**, later gevolgd door zijn zonen **Mark en Jan Desmet**, die in 1978 Decospan oprichtte in de West-Vlaamse grensstad Menen. De onderneming produceert gefineerde platen, gefineerde meubelonderdelen en houten vloeren. Intussen deed ook de derde generatie haar intrede in het bedrijf en groeide de familieonderneming verder uit tot Europees marktleider in de verwerking van fineerhout. Decospan Holding realiseerde in 2014 een (geconsolideerd) zakencijfer van 73 miljoen euro en 7,4 miljoen euro winst voor belastingen, met 395 medewerkers (in VTE). ■

► www.decospan.com



foto: ©Decospan

Achttien jaar rivierwerken brengt investeringsgolf in Kortrijk teweeg

Nieuwe Leie als 'vaarwater' voor stadsontwikkeling

Nick Vanderheyden • freelance journalist

In 2015 eindigde de vijfde en laatste fase van de Leiewerken in Kortrijk. De zogenaamde 'Doortocht Kortrijk' werd een van de weinige binnenvaarttrajecten in Europa waarbij de passage van een waterweg door een stad over de gehele lengte werd aangepakt. Over een afstand van 1,6 km is de rivier verbreed. De bruggen werden verhoogd en de boorden aan beide zijden aangepakt. De publieke investering van om en bij de 150 miljoen euro golft ook verder in een veelvoud aan stedelijke en private initiatieven.

De eerste gesprekken over aanpassingen van de Leie dateren al van de jaren '60 van de vorige eeuw. Toen al had Vlaanderen de intentie om de Antwerpse haven te verbinden met het Seinebekken. In eerste instantie keken initiatiefnemers naar de Schelde als algehele verbindingsweg met de Parijse regio. Maar mede onder invloed van erfgoedperikelen in Doornik moesten ze hun strategie verleggen naar de 'gouden rivier'. Meteen kon zo ook een oplossing worden geboden voor de frequente overstromingen in de stad Kortrijk, door middel van lokale kalibratie van de rivier. De jaren '80 brachten de

discussie in hoeverre de werken een nieuwe kaalslag zouden betekenen na de Duitse bombardementen die de Guldensporenstad fel teisterden tijdens WO II. Het ingrijpende project zou immers een gigantische werf door de stad trekken. Als gevolg van deze beslommeringen lag het stedenbouwkundig ontwerp pas in de jaren '90 op tafel, met aansluitend de start van de werken in 1997.

Hefboom voor stadsontwikkeling

Waterwegen en Zeekanaal (W&Z) vertolkte de rol van initiatiefnemer en bouwheer in dit onderdeel van het prioritaire

Europese Ten-T project Seine-Schelde. De intercommunale Leiedal verruimde de infrastructuurwerken naar een omvangrijk stadsontwikkelingstraject. Leiedal fungeerde daarbij (vanaf 1991) als intermediair tussen de stad Kortrijk en W&Z. De intercommunale kreeg de taak elke ingreep qua infrastructuur om te zetten naar meerwaarden en voordelen voor de stad. "Waterbouwkundig betrof het een eenvoudige vraag", vertelt Maarten Gheysen, die sinds de eeuwwisseling projectleider is voor de intercommunale. "De waterweg moest bevaarbaar worden voor schepen tot



foto: Leidal

4.500 ton. Het beperkte lastenboek behelsde een vaarweg van minimum 32 m in de breedte, de ophoging van zeven bestaande bruggen naar een minimale hoogte van 7 m boven waterniveau en de afvlakking van bochtstralen tot maximaal 800 m. Maar dachten we daar dieper over na, dan betrof het een bijzonder complexe vraag. De moeizame heropbouw van het stadscentrum na WO II beknotte de motivatie om de stad opnieuw bloot te stellen aan een project met dergelijke omvang. Bovendien zouden de werken op nog geen vijfhonderd meter van het hart van de stad plaatsvinden.”

Stad Kortrijk en Leiedal stelden zich bijgevolg als doel om de infrastructuurwerken om te zetten in een doordachte stedelijke ingreep, met ruimte voor mobiliteit, beleving, ontmoeting, natuur, sport, cultuur... De Leiewerken boden ook een gigantische hefboom om de stad opnieuw te verbinden met het water. Telkens met als voornaamste objectief het gebied niet alleen fysiek, maar evengoed mentaal terug te geven aan de Kortrijkzanen.

Vijf bouwfasen

Initieel werden de inspanningen geschat op 30 miljoen euro, maar meerdere factoren resulteerden in een uiteindelijke bouwkost van circa 150 miljoen euro, voor

99 % gedragen door de Vlaamse overheid.

Maarten Gheysen: “Vanaf dag één zaten we eigenlijk op een oud stort. Verregaande saneringswerken stuwden daardoor het prijskaartje fel de hoogte in. Voorts maakten verankerde kades plaats voor kades op palen. Wel hield de planning sinds de start van de werken stand. Een gefaseerde aanpak diende zich aan om de puzzel van het afsluiten van de zeven bruggen op de meest pragmatische manier te laten verlopen. Het resulteerde in een fasering die vreemd is in haar logica, maar toch de bereikbaarheid van de binnenstad te allen tijde garandeerde. Het consortium van aannemers Jan de Nul, CCI, Herbosch-Kiere en Stadsbader vatte de werken aan afwaartse kant richting Harelbeke aan in 1997. Aansluitend voerde het de werken aan opwaartse kant uit, om nadien geleidelijk aan terug af te zakken.” Vijf goed afgebakende projectfasen vormden onder meer het Albertpark, de vroegere Kortrijk haven, de ringweg en bochtafsnijdingen, de tip van het eiland en de Budabrug als sluitstuk aan het afwaartse gedeelte, conform de vereisten om.

Het ballet van de zeven bruggen

Naast de Budabrug werden nog vijf andere bruggen gebouwd: Dambrug (1999), Groeningebrug (2002), Ronde

van Vlaanderenbrug (2007), Collegebrug (2009) en de Noordbrug (2015). De bouw van een zevende brug, de Reepbrug als fietsers- en voetgangersbrug, samen met de ophoging van de Spoorwegbrug (beter gekend als De Drie Duikers), staat in de loop van de komende jaren gepland. Daarnaast zijn bijkomende baggerwerken noodzakelijk om het tracé een extra meter uit te diepen en is de verlaging van de oevers met kademuren in trapvorm aan de Broeltorens mee opgenomen in de planning.

Maarten Gheysen: “Zelf zie ik de uitdieping de eerste tien jaar niet gebeuren, aangezien scheepvaart pas mogelijk is nadat het kanaal Cambrai-Compiègne (een traject in Frankrijk van 107 km) is vervolledigd. De start van deze uitgraving staat gepland voor 2017 en de realisatie zou vijf jaar in beslag nemen. Dat jaar, 2023, staat ook vooropgesteld als het jaar waarin het Seine-Scheldekanaal operationeel moet zijn. Alle werkzaamheden in België zouden tegen 2020 hun einde naderen.”

Cascade aan investeringen: 1 miljard euro

In totaal is er sinds de eeuwwisseling, met onder meer het winkelcentrum ‘K in Kortrijk’, AZ Groeninge, de ‘Doortocht’ van de Leie en aansluitende private initiatieven,



foto: ©Nick Vanderheyden

voor goed 1 miljard euro geïnvesteerd in de Zuid-West-Vlaamse stad. Huidige en toekomstige woonprojecten voorzien in een duizendtal extra wooneenheden die worden ingeplant aan de oevers. Een gevoelige verhoging voor de stadskern die vandaag dertigduizend inwoners telt.

Maarten Gheysen: "Het is een mooie zaak dat privé-investeerders inpikken op het economisch weefsel waarin het

stadsbestuur voorziet, dat scholen hierin meegaan, verouderde wijken een nieuw elan krijgen en stadsparken worden heraanlegd. Met de inrichting van **Buda Beach** in de zomer van 2015 ontstond een nieuwe hotspot aan de recreatieve arm van de rivier. De omvorming (onder impuls van het stadsbestuur) van het voormalige vlasverzendhuis aan de Nijverheidskaai (hoek met de Noordstraat) tot het

gloednieuwe **stadsmuseum Texture** is eveneens een pluspunt. Dit hedendaags belevingscenter van de vlascultuur werd gelauwerd met de West-Vlaamse Erfgoedprijs 2015. Maar evengoed is het een enorme opluchting de stad te zien herleven door de vele private initiatieven en investeringen, na jaren van onzekerheid omwille van de vele werken." ■
» www.leiedal.be



foto: ©Nick Vanderheyden

De rivier maakt de stad...

De Leiewerken hebben Kortrijk na twintig jaar een nieuw aangezicht gegeven. Het project van de rechtekking en verbreding van de rivier is in de voorbije twee decennia aangegrepen om niet enkel het water maar ook de stad te transformeren.

Water, groen en open ruimte brengen zuurstof in het centrum van de stad. Deze ambitieuze transformatie kwam tot stand door een samenwerking van verschillende partners. De stad Kortrijk, Waterwegen en Zeekanaal (W&Z) en Intercommunale Leiedal sloegen de handen in elkaar. Ze zorgden er voor dat er werd overgestapt van louter technische infrastructuurwerken naar een visionaire transformatie van de volledige omgeving van de Leieboorden. Om het verhaal te vertellen van deze werken werd een boek uitgegeven: 'De rivier maakt de stad – Twintig jaar Leiewerken in Kortrijk'.

Het boek vertrekt vanuit de lange voorgeschiedenis van de relatie tussen Kortrijk en haar rivier. Vervolgens wordt uitvoerig ingegaan op de Leiewerken in al haar aspecten: de aanleg van de iconische nieuwe bruggen, het ontstaan van nieuwe ruimtes zoals de volkstuinten, de skatebowl, de Buda Beach en zoveel meer. Er wordt ook vooruit geblikt. Er zijn aan de oevers van de Leie nog heel wat publieke en private projecten op til die de relatie tussen de stad en de rivier nog verder zullen verdiepen. Onder meer de toekomstige invulling van Campus Kortrijk Weide en de verlaging van de Leieboorden aan de Broeltorens komen aan bod. Het geheel wordt op een frisse manier gebracht, met veel kleurenfoto's. Het boek werd geschreven door medewerkers van de stad Kortrijk en Leiedal, gecoacht door eindredacteur Bart Noels (Textz).

Het boek is te vinden in de winkel van Texture voor de prijs van 12 euro. ■

» www.texturekortrijk.be



Wonen in het hoogste bolwerk van de Groeningestad

K-Tower verhoogt internationale uitstraling van Kortrijk

Nick Vanderheyden • freelance journalist

Midden 2015 zijn Koramic Real Estate (Kortrijk) en Van Roey Vastgoed (Rijkevorsel) onder een 50-50 verdeling gestart met de voorbereidingen van de veelbesproken **K-Tower** op de oevers van de nieuwe Leie in Kortrijk. Het ontwerp van architect Philippe Samyn domineert, met zijn negentien bouwlagen en een totale hoogte van 66,2 m, vanaf najaar 2017 de skyline van de Groeningestad. Een rol die sinds 1970 was weggelegd voor de 60 meter hoge en nu te slopen Collegetoren.

Het residentieel bouwproject K-Tower, een investeringsoperatie van circa **25 miljoen euro**, is wellicht het meest markante private verlengstuk van de transformatie van de Leieboorden en van de hele stads-kern van Kortrijk. 'Ongeëvenaarde zichten op de nieuwe Leieoevers en de weidse omgeving': met deze stelling promoot het bouwteam haar nieuwe toren internationaal. Eind 2015 is al ruim 50 % van de in totaal **65 appartementen** verkocht, met een instapprijs vanaf **218.000 euro**. Het penthouse bovenaan, dat een hele verdieping overspant, lonkt met een prijskaartje van circa **1 miljoen euro**. De grote belangstelling voor dit markante project is niet verwonderlijk, aangezien het complex geldt als hoogste residentiële bouwwerk in Kortrijk. Enkel de Sint-Maartenskerk doet beter, met haar 83 m. Via een haakse inplanting wist het bouwteam daarbovenop de panoramische zichten over 360 graden te maximaliseren. "Als bijkomend voordeel laat het

opgemaakte RUP geen andere hoogbouw op de rivierboorden toe, waardoor wij een unieke verblijfsomgeving kunnen aanbieden", vertellen de projectontwikkelaars **Marc Decostere** (Van Roey Vastgoed) en **Philippe De Meestere** (Koramic Real Estate).

Out with the old

Initieel had stadsontwikkelingsbedrijf Kortrijk de intentie via een wedstrijd-aanbesteding de oude Collegetoren te restaureren. "Na grondige studie bleek dit omwille van de beperkte hoogte van de bouwlagen geen mogelijkheid", verduidelijkt Decostere. "Aansluitend kwam de vraag om een nieuw wooncomplex op te richten in de nabijheid van de bestaande constructie, maar nog altijd op de terreinen van het college aan de Diksmuidekaai. In de huidige toren met zijn veertien bouwlagen waren alleen de eerste vier verdiepingen nog in gebruik als huisvesting voor het internaat van de

school. De oude toren wordt in een later stadium gesloopt tot aan de sokkel." Intussen ruimde het oude priesterkwartier, de voormalige verblijfplaats van priesterdocenten aan het toenmalige Sint-Amandscollege, plaats voor de bouwwerf.

Windcomfort

Met een bovengrondse bouwoppervlakte van meer dan 8.000 m² en drie ondergrondse verdiepingen naast de Leie, zet het bouwteam zijn tanden in een aardig complexe constructie. "Als gevolg van de aanwezigheid van de Leie bouwen we bijvoorbeeld tot -3 om waterdichtheid en stabiliteit te garanderen", legt De Meestere uit. "Daarnaast lieten we een windstudie uitvoeren om het comfort op de terrassen te maximaliseren. Elke wooneenheid is zo voorzien van een terras in staal met borstweringen in geperforeerd metaal en terrasvloeren in tropisch hardhout. De hoekterrassen zijn bijkomend uitgerust met een windscherm." Opvallend is dat deze buitenruimtes geschrinkt liggen ten opzichte van elkaar. "Een bewuste keuze die resulteert in dubbel hoge terrassen van 6 m."

Variërende indrukken

Vast staat dat je de toren, één van de meest prominente in de provincie, vanuit alle hoeken van de regio kunt waarnemen. Afhankelijk van de weersomstandigheden en het tijdstip van de dag krijgen toeschouwers daarbovenop stevast andere indrukken.

Marc Decostere: "De architect selecteerde voor de duurzame constructie een gevelbekleding in reflecterende plaatstructuren. Daardoor geniet de toren gedurende de dag en onder invloed van lichtweerskaatsingen telkens een andere ambiance." ■



foto: © Nick Vanderheyden

» www.k-tower.be

Appartementencomplex Reepkaai is in trek Eerste nieuwbouw op Buda-eiland

Nick Vanderheyden • freelance journalist

De afbraak van het bestaande appartementsgebouw aan de Reepkaai in Kortrijk tijdens het voorjaar van 2015, betekende de aanzet voor de vernieuwing van de wooninfrastructuur rond de Leieboorden. Cores Development vervangt het oude gebouw door een eigentijds appartementsgebouw met 38 appartementen en negen penthouses. Een opmerkelijke bijdrage aan een stad in transitie. Midden 2017 kunnen de bewoners hun intrek nemen.

Van bij de start van de ontwikkeling werd het project Reepkaai gunstig onthaald. Zowel voor de bevolking als de overheid was residentiële ontwikkeling een logische volgende stap in de heropleving van de Leieboorden. De projectontwikkelaars werden gestimuleerd om in te zetten op kwaliteitsvolle gebouwen met een tijdloos karakter.

Wout Maddens, schepen van Bouwen en Wonen in Kortrijk: "Aan de Leieboorden in het zicht van de Broeltorens en op wandelafstand van de Grote Markt is dit voor de stad een belangrijk woonproject. Het is bovendien het eerste residentieel nieuwbouwproject dat concreet wordt gebouwd op het Buda-eiland. Het project Reepkaai is daarnaast een illustratie van hoe Kortrijk zich uitdrukkelijk profileert als aangename stad die 'alles in huis' heeft om er te wonen."

Ambitieuze visie op stadsvernieuwing

Het appartementsblok is in uitvoering door

Cores Development, in samenwerking met **Heijmans Bouw Kortrijk** en lokale onderaannemers en leveranciers. Deze partners integreren 47 wooneenheden, een gemeenschappelijke binnenruimte met twaalf parkeerplaatsen en fietsbergingen, en een ondergrondse parking voor vijftig wagens. De aard van de constructie ligt volledig in lijn met de ambitieuze visie op stadsvernieuwing van de Antwerpse conceptontwikkelaar, geeft **gedelegeerd bestuurder Peter Leyssens** mee. "Projecten die een meerwaarde betekenen voor een buurt zijn volledig ons ding. Meer dan projectontwikkelaars zijn wij immers conceptontwikkelaars met een ambitieuze visie op stadsvernieuwing. We proberen te weten te komen wat de verwachtingen en behoeften zijn in een stadswijk en proberen hier zo goed mogelijk op in te spelen."

Verkoop en oplevering

Prijzen voor eenslaapkamerappartementen starten aan 179.500 euro,

tweeslaapkamerappartementen zijn beschikbaar vanaf 229.500 euro, exclusief btw, registratie en notariskosten. Al rest er weinig mogelijkheid om nog een wooneenheid te bemachtigen: "Tijdens de voorverkoop en de eerste dagen van de verkoop, die dateert van september 2014, werd al 50 % van de woonunits verkocht", aldus Leyssens. "Nadien bleef de verkoop vlot lopen. Momenteel zijn maar drie gelijkvloerse appartementen nog niet verkocht. Een verloop dat in de lijn ligt met de vooropgestelde planning. Net omdat wij als ontwikkelaar inspelen op de bestaande behoeften van buurten worden onze projecten goed onthaald door de lokale markt. Daardoor zijn in onze projecten de meeste appartementen vaak al verkocht nog voor de werken starten." De bouwwerken zullen ongeveer 2,5 jaar duren. Midden 2017 kunnen de bewoners hun intrek nemen in hun appartement. ■



foto: ©Cores Development

Een innovatief nieuw gebouw voor een innovatiegedreven speler

Haelvoet versterkt positie als trendsetter in zorgmeubilair

Nick Vanderheyden • freelance journalist

Aan de Leon Bekaertstraat in Ingelmunster is de expansie van de kantoor- en bedrijfsgebouwen van Haelvoet nv zichtbaar. De producent van zorgmeubilair renoveerde bestaande gebouwen en realiseerde tegelijk een totale nieuwbouw van 2.880 m². Deze werken (begroot op 5,5 miljoen euro) vormen een onderdeel van een ruimer investeringsprogramma van 12 miljoen euro.

Haelvoet nv produceert sinds 1931 meubilair voor de zorgsector: zowel ziekenhuismeubilair (bedden, brancards, patiëntenzetels enz.) als rusthuismeubilair. Het team onder leiding van **Vincent Haelvoet**, ondernemer van de derde generatie, verweeft traditie met innovatie. De onderneming werkt kostenefficiënt via twee productieplatforms met elk een eigen specialisatie. De fabriek in Ingelmunster focust met 85 medewerkers op houtbewerking, assemblage en R&D (zes medewerkers). De productie-eenheid in Roemenië neemt met 95 medewerkers

metaalbewerking en stoffering voor zijn rekening. De overname van **Presthome sarl** in Loos-Lez-Lille bood Haelvoet nv een mooi verkoopplatform in Frankrijk. De groepsomzet bedroeg in 2015 geconsolideerd **25 miljoen euro**, 40% van de inkomsten wordt buiten België gerealiseerd.

Doelgerichte transformatie op eigen kracht

Het bedrijf ondergaat in de periode 2012-2017 een transformatie met een prijskaartje van ruim 12 miljoen euro.

Hierbij worden de export-, marketing- en productieafdelingen in België en Roemenië en de verkoopvestigingen in Frankrijk en Zwitserland opgewaardeerd. Dit ambitieus investeringsprogramma tilt Haelvoet tot op het hoogste niveau in de internationale markt.

Opmerkelijk is dat de investeringsoperatie nagenoeg volledig gebeurt met eigen middelen. De onderneming telde in haar jongste jaarbalans (afgesloten eind maart 2015) nul euro bankschulden!

Eind maart 2014 startte in Ingelmunster de bouw van een nieuwe infrastructuur, een ontwerp van **Buro Il en Archi+i**. Op het terrein van 25.610 m² werden 15.006 m² bestaande gebouwen totaal gerenoveerd. Ze kregen een verlengstuk met een nieuwbouw van 2.880 m², waaronder een hypermoderne showroom (540 m²). Ook de buitenruimte werd aangepakt om de constructie optimaal in een aantrekkelijke omgeving in te planten. Het gebruik van accentuerende, zwarte metalen gevelbekleding, uitgezonderd voor de bovenste bouwlaag, geeft het gebouw een eigen identiteit. Grote glaspartijen trekken maximaal daglicht binnen en beïnvloeden zo de werkomgeving positief. De eerste verdieping telt een ruim en uitnodigend terras.

Afg. bestuurder Vincent Haelvoet: "We zijn zelf niet actief in het hightech luik binnen de zorgomgeving, maar we zijn toch sterke believers in de integratie van 'internet of things' in het zorgmeubilair van morgen. Ook onze productieprocessen evolueren razendsnel en dat maakt ons tot een kapitaalsintensief bedrijf."

"Mensen halen hun waardigheid niet alleen uit wat ze kennen, maar ook uit wat ze kunnen" zo staat er in de missie van Haelvoet nv. De nieuwe infrastructuur onderstreept dit fraaie statement. ■



foto: ©Haelvoet



foto: ©Haelvoet

35 miljoen euro voor multifunctioneel project Zuidboulevard laat Waregem Zuid commercieel en landschappelijk openbloeien

Nick Vanderheyden • freelance journalist

Multifunctioneel infrastructuurproject **Waregem Zuid** creëert een nieuwe toegangspoort tot de stad. De zogenaamde Zuidboulevard moet de instroom vanuit de ringlaan optimaliseren en verbindt het cultureel centrum De Schakel, het gemeentehuis en winkelcentrum Het Pand. Projectontwikkelaar **Vanhaerents** en hoofdaannemer **Artes Depret** bouwen er momenteel drie wooncomplexen en commerciële ruimten. Het project maakt via een aantrekkelijke esplanade de verbinding met de stad. De bibliotheek is het pronkstuk van de site, die in zijn totaliteit goed is voor een investering van circa **35 miljoen euro**.

Het zijn moeilijke tijden voor de winkluitbaters aan winkelcentrum Het Pand in Waregem. Het oprukken van grote retailketens en de minder aangename winkel-wandelomgeving leidden tot enkele faillissementen, met een verhoogde leegstand als gevolg. Bovendien was de toegang tot het Waregemse zuiden minder evident voor personen die toekomen vanaf de ring. Om hieraan tegemoet te komen, de omgeving op te waarderen en de stad in het zuiden te voorzien van een toegangspoort, werd het project 'Waregem Zuid' opgestart.

Een terrein van **13.125 m²** aan de Zuiderlaan en de Holstraat biedt onder meer plaats aan een nieuwe bovenlokale bibliotheek, een esplanade en heel wat parkeergelegenheid. Deze stedelijke ingreep geeft de stadskern vanaf eind 2016 een nieuw elan.

Waregem Zuid

In de nabije omgeving vernieuwt eersteklasser SV Zulte-Waregem eveneens volop. Naast deze sportfaciliteiten stelde het stadsbestuur een gehele stedelijke ingreep in de omgeving voorop.

Vanhaerents, de tak projectontwikkeling van Artes-groep, haalde in 2012 de publiek-private samenwerkingsstructuur binnen.

Het ontwerp voorziet in drie woonblokken, goed voor 58 appartementen, ondergrondse parkings voor circa vierhonderd wagens, commerciële ruimtes met een totale oppervlakte van 2.000 m², omgevingswerken en een eigentijdse stadsbibliotheek van 4.000 m².

"Het private aandeel komt neer op een investering van circa **19 miljoen euro**", vertelt **Stefanie Vanden Broucke**, directeur ontwikkeling regio

West-Vlaanderen bij Vanhaerents. "Daarnaast is de openbare ondergrondse parking gebudgetteerd op 7 miljoen, houdt het openbaar domein een investering in van 3 miljoen en zal de stadsbibliotheek, het juweel van de site, om en bij de 6 miljoen kosten." De stad draagt zo circa **16 miljoen euro** bij in het project maar geniet via het stadsvernieuwingsfonds een subsidie van 2 miljoen euro voor de hele stadsingreep.

De verlokking van een stadsbibliotheek

De inplanting van een stadsbibliotheek was een van de belangrijkste intenties. De ruimere regio in Waregem is immers erg gesteld op zijn stadsbibliotheek. Met dagelijks een **duizendtal bezoekers** dient de bestaande bib bij het cultureel centrum De Schakel een bovenlokale bevolking. Als



foto: ©Vanhaerents

enige onder de mededingers beschouwde de projectontwikkelaar deze infrastructuur als een losstaande entiteit. "Onze intentie is om de bib als een open huis te integreren in de site. Een ontmoetingsruimte met ook plaats om te studeren en te consumeren." Het ontwerp van **Robbrecht & Daem architecten en Goedefroo+Goedefroo architecten**, gevestigde waarden, omvat een atrium dat is omgeven door een niveau-overstijgende betonstructuur in spiraalvorm. Daarnaast is het dak opgevat als een tweede architecturaal stuk in de constructie.

Projectontwikkelaar **Stefanie Bernard**: "Via een sheddaksysteem trekken we voldoende daglicht binnen, een groendak biedt de bewoners daarbovenop mooie zichten vanuit hun appartementen. De functie van het gebouw is zo tweeledig:

mensen warm maken om het te bezoeken, naast de versterking van de kwaliteit van het openbare domein en bijgevolg van de private ruimte. Bovendien leveren we een referentiegebouw af voor steden en gemeenten."

Dergelijke keuzes leveren alleszins snel resultaat op. Tegen prijzen van 140.000 tot 700.000 euro werd intussen 75% van de appartementen verkocht. De commerciële ruimte is voor 85% ingevuld. KBC bank neemt met 1.000 m² de helft van de oppervlakte in om enkele kantoren te herlokalisieren. Dat biedt ruimte voor de tewerkstelling van ruim twintig personen. De andere ruimtes worden vermoedelijk door lokale zelfstandigen ingevuld.

Verbinding met de stad

In deze ontwikkeling verkreeg het openbare

domein eveneens prioriteit, want bezoekers moeten de stad vlot kunnen bereiken vanuit het zuiden. Om deze circulatie te optimaliseren werden werkgroepen opgericht waar zowel bouwpartners als stad deel van uitmaken. Onder meer de problematiek rond de toegankelijkheid van het verhoogde winkelcentrum, op niveau +1, werd hierdoor vlot aangepakt. "Het hoogteverschil tussen beide lossen we op door de esplanade in een helling van 4 % te steken. Dit stelt mensen in staat in een vloeiende beweging te parkeren in de ondergrondse parkings en vervolgens via de esplanade de stad te bereiken", verduidelijkt **Stefanie Vanden Broucke**. "De maximale winkel-wandelcirculatie die zo ontstaat resulteert in een opmerkelijk opwaardering van de gehele omgeving die Waregem Zuid nieuw leven inblaast." ■



foto: ©Vanhaerents

Investering van 4,5 miljoen euro in technologiecenter Hefboom voor West-Vlaamse mechatronicasector

Jan Bart Van In • hoofdredacteur

Begin maart 2016 opende in Kortrijk het hightech 'Smart & Digital Factory'-applicatielab. Dit lab vormt het eerste onderdeel van het West-Vlaamse Centrum voor Machinebouw & Mechatronica. Met het applicatielab stellen POM West-Vlaanderen en Sirris technologieapplicaties beschikbaar voor onderzoekers en bedrijven. Dit onder meer in het kader van *Factories of the Future* en Industrie 4.0.

Meer dan 40 procent van de Vlaamse Machinebouw en Mechatronica-industrie situeert zich in West-Vlaanderen, terwijl minder dan 10 procent van onderzoek en technologische dienstverlening in dit domein zich in deze provincie bevindt. Daarom neemt de POM West-Vlaanderen samen met Sirris het voortouw in de uitbouw van een **Machinebouw & Mechatronica-centrum**.

Dit nieuwe West-Vlaamse technologiecenter wordt geografisch een tweeluik. Een onderzoekspijler in associatie met de nieuwe SOC Flanders Make zal zich enten op de onderzoeksinfrastructuur en zoekt een geschikte locatie in Brugge.

De applicatiepijler ging al van start in Kortrijk en wordt daar uitgebouwd onder leiding van Sirris, het collectief centrum van en voor de Belgische technologische industrie, opgericht door Agoria.

Jean de Bethune, voorzitter van POM West-Vlaanderen: "Met deze tweeledige werking, toponderzoek en technologie-

applicaties, bereiken we het grootste deel van de waardeketen, van de topbedrijven tot de kleine kmo. Die is onder meer als toeleverancier voor de grote spelers even cruciaal. Dit project kadert in het West-Vlaamse plan van de *'Fabrieken voor de Toekomst'* voor Machinebouw & Mechatronica."

De Smart & Digital Factory vond onderdak in de Graaf Karel de Goedelaan in Kortrijk, in de buurt van het expertisecentrum rond industriële automatisering (Xiak) van de Campus Kortrijk van UGent en de site The Level van Howest.

Herman Derache, algemeen directeur van Sirris: "Met deze nieuwe locatie - de achtste vestiging van Sirris - willen we de kmo's in West-Vlaanderen meenemen in de Industrie 4.0-beweging. De vestiging bevindt zich in het hart van het dichte kmo-netwerk rond mechatronica én dichtbij de onderzoekspartners. Ze beschikt over de nodige kantoorruimte en labo's, met onder meer een demoruimte

voor flexibele productieautomatisering."

Grillig voorparcours

De opening van het applicatielab in Kortrijk vertegenwoordigt een financiële injectie van bijna een half miljoen euro. Binnen een termijn van 2 jaar investeren de mechatronicasector, de overheid en de kennisinstellingen samen in totaal 4,5 miljoen euro in het Machinebouw & Mechatronica-centrum. Nog in Kortrijk is een tweede lab voorzien, gelinkt aan de digitale knowhow van Howest. Dit zal instaan voor de toepassingen van virtuele en toegepaste realiteit bij de machinebouw en de productiebedrijven.

De R&D-pijler, die in Brugge wordt uitgebouwd, is gelinkt aan de onderzoeksinfrastructuur die vanuit de KU Leuven in ontwikkeling is in Brugge, op de nieuwe ingenieurscampus in aanbouw naast de site Groene Poorte aan het station in Brugge.

Jean de Bethune: "Bijna een kwart van de Vlaamse industriële werking wordt gegenereerd door West-Vlaamse ondernemingen. De helft daarvan is actief in de sector Machinebouw & Mechatronica. Met meer dan een kwart van de tewerkstelling in de metaalverwerkende sector en zelfs meer dan 40 procent van de Vlaamse tewerkstelling in mechatronica is deze cluster heel belangrijk voor West-Vlaanderen."

De realisatie van een technologiecenter voor mechatronica in West-Vlaanderen was in het recente verleden een traject met zeer grillig parcours. De eerste aanzet werd hiervoor al gegeven in het jaar 2000 (!). In de tabletversie van deze editie van West-Vlaanderen Werkt reconstrueren we de voorafgaande 'saga'. ■

» www.sirris.be

» www.pomwvl.be



V.l.n.r. directeur Stefaan Matton en voorzitter Jean de Bethune van de POM West-Vlaanderen en Herman Derache, directeur van Sirris, bundelen de krachten voor de realisatie van een West-Vlaams Centrum voor Machinebouw & Mechatronica. (foto POM West-Vlaanderen)

60 miljoen euro voor economische vernieuwing in West-Vlaanderen

Met de GTI West-Vlaanderen wordt in de komende jaren onder impuls van de Provincie circa 60 miljoen euro geïnvesteerd in de West-Vlaamse economie.

Via de GTI's (Geïntegreerde Territoriale Investerings) wil Europa, voor de programmaperiode 2014-2020, gericht middelen inzetten op basis van een specifieke strategie voor een bepaalde regio.

Acties in een GTI-gebied moeten voldoen aan een dubbel criterium: aansluiten bij de eigen regionale strategie en passen binnen de specifieke doelstellingen van het programma.

De Provincie West-Vlaanderen slaagde er samen met Vlaanderen in om een GTI te verkrijgen, op basis van het strategisch plan **West Deal**.

In totaal zijn er 3 GTI's : GTI Limburg, GTI Kempen en GTI West-Vlaanderen.

Voor **West-Vlaanderen** houdt deze GTI zo'n **23,7 miljoen euro aan Europese middelen** in.

In de loop van maart werden in het kader van de EFRO-oproep Vlaanderen voor de GTI West-Vlaanderen voor 37 miljoen euro aan projecten ingediend waarvan bijna 13 miljoen euro Europese middelen.

Beleidsplan West Deal: basis GTI-West-Vlaanderen

Aan de basis van de GTI West-Vlaanderen ligt **West Deal**, het economisch transformatieplan voor West-Vlaanderen. Met dit plan wil de Provincie het juiste ontwikkelings- en groeikader voor ondernemingen creëren, met sterke focus op het industrieel weefsel als motor van de globale economie en inhoudelijke focus. West-Vlaanderen kiest ook resoluut voor de ontwikkeling, de verspreiding als de valorisatie van kennis richting ondernemingen, zodat deze zich blijvend kunnen vernieuwen.

GTI West-Vlaanderen concreet

Om de structurele impact van de GTI-middelen te maximaliseren en een duurzame transformatie van de West-Vlaamse economie te bewerkstelligen, werden duidelijke keuzes gemaakt. Geen verspreiding van de middelen in alle richtingen, maar concentratie op de industriële speerpuntsectoren om met de inzet van de middelen effectief een verschil te kunnen maken. Stuk voor stuk lokaal/regionaal verankerd, maar met provinciebrede impact. Aan de basis ligt de verdere uitbouw van onderzoeksinfrastructuur (hogescholen, universitaire campussen, KMO-gerichte testfaciliteiten, technologische opleidingscentra ...).

De actiedomeinen zijn:

1. West Flanders' Health Valley

De realisatie van nieuwe businessmodellen en concrete keteninnovaties als antwoord op de toenemende zorgvraag. Dit creëert kansen voor nieuwe productontwikkeling door

de toeleverende kmo's. Co-creatie tussen vraag en aanbod, met wederzijdse win.

2. WestFood.Be

Kennisbundeling en valorisatie ten bate van een blijvende duurzame koploperpositie van de West-Vlaamse agrovoedingsindustrie.

3. Blue Growth

De realisatie van een unieke testzone, on-, near- en offshore, voor mariene en maritieme toepassingen, met focus op blue energy. Greenbridge Oostende als toegangspoort voor nieuwe ontwikkelingen voor mariene en maritieme productontwikkeling.

4. New Green Valley

De uitbouw van de Westhoek als modelregio op gebied van duurzaamheid, vertrekkend vanuit de economische opportuniteiten. Dit door kennisconcentratie en concrete valorisatie uit te spelen als troef voor de regio en haar ondernemingen.

5. TechniX

Hoogtechnologische vernieuwing van productieprocessen en producten via de uitbouw van high end onderzoeks- en testfaciliteiten op gebied van textiel & nieuwe materialen en machinebouw & mechatronica. Sectoren waarin West-Vlaanderen het gros van de sector vertegenwoordigt, maar onderbezet is op het vlak van inzet op onderzoek.

6. WestPoort

De uitbouw van West-Vlaanderen als industrie-gerichte logistieke draaischijf met focus op de verduurzaming van de logistieke processen, via inzet op multimodale overslagplatformen en alternatieve modi (bijv. duwbakvaart).

Flankerend aan deze actiedomeinen is

West@Work, voor de ontwikkeling van een vraag- en toekomstgericht tewerkstellings-beleid in West-Vlaanderen.



Jean de Bethune
Gedeputeerde voor Economie
Voorzitter POM West-Vlaanderen

Hernieuwde Zwinbeleving vanaf zomer 2016

Nick Vanderheyden • freelance journalist

Het vernieuwde Zwin Natuur Park pakt vanaf zomer 2016 uit met een gloednieuw bezoekers- en kijkcentrum, naast een heraangelegd park. Liefhebbers van fauna en flora komen er terecht in een unieke 'internationale luchthaven voor vogels'. Provincie West-Vlaanderen en beheerder Agentschap Natuur en Bos pakken het herstel van de natuur in de hele vlakte aan. Het gekende Zwin herwint zo zijn status als de topattractie in natuurbeleving en -educatie aan de Oostkust.

Met een totale investering van 24,185 miljoen euro, voor ruim driekwart gedragen door de Provincie, is de realisatie van de nieuwe Zwinsite een van de belangrijkste investeringsprojecten in deze legislatuur.

De belangrijkste doelstelling van de Zwinoperatie is het gebied te presenteren aan het brede publiek als eco-toeristische attractie met educatief karakter. In het waterrijk natuurgebied fungeren het nieuw bezoekersgebouw en kijkcentrum als toegangspoort tot het overwinteringsgebied van tientallen vogelsoorten. Dit in een omgeving die de habitat vormt voor zeldzame planten die dankzij het zoute water kunnen floreren.

Horizontale integratie

Het nieuwe Zwinconcept impliceerde de inplanting van een eigentijdse infrastructuur met respect voor de fauna en flora. Toegevoegde bouwwerken mochten het ongerepte en open landschap bovenal niet beïnvloeden.

"Logischerwijs ging de keuze naar horizontale integratie en wilden we hoogbouw, eigen aan de Belgische Kust, absoluut vermijden", vertelt

Guido Decorte, gedeputeerde voor Leefmilieu, Natuur en Landschappen.

"Net om die reden volgde een gefaseerde uitvoering en vermeden we activiteiten tijdens het broedseizoen in de buurt van de Internationale Dijk en de Zwinvlakte. Via het ontwerp springen we daarnaast efficiënt om met grondstoffen, water en energie. Het gebruikte hout is bijvoorbeeld afkomstig van duurzaam beheerde bossen."

Permanente indoortentoonstelling

De eisen en voorwaarden conform BREEAM (Building Research Establishment Environmental Assessment Method, een internationaal erkende methodiek om duurzame gebouwen te realiseren) resulteerden in een bezoekerscentrum met toeristisch onthaal, boetiek, horeca en MICE-faciliteiten (meetings, incentives, conferencing, exhibitions). Aansluitend herbergt het (betalend) belevingspark een permanente binnententoonstelling, een park met huttenparcours en kijkcentrum, en de Zwinvlakte zelf.

Guido Decorte: "19,5 miljoen euro komt op het conto van de Provincie

West-Vlaanderen, waarmee we de inrichting van het natuurpark en het bezoekerscentrum met tentoonstellingsruimte bekostigen. Het Agentschap voor Natuur en Bos draagt voor 1,35 miljoen euro bij voor de financiering van het kijkcentrum. Voorts subsidiëren REECZ (Recreatie en Ecotoerisme in de Zwinstreek, gebouwen), Naturae People (natuurinrichting), Toerisme Vlaanderen (KAP III, bezoekerscentrum) en gemeente Knokke-Heist (duurzaam bouwen) de rest van deze inspanning van in totaal ruim 24 miljoen euro. In zijn totaliteit een meerkost van circa 6 % ten opzichte van de vooropgestelde budgettering, waardoor dit omvangrijke investeringsproject al bij al binnen zijn raming is gebleven."

Daguitstap of langer verblijf

Het natuurpark stelt een **twintigtal mensen** tewerk en heeft duidelijk wetenschappelijke en educatieve ambities. Maar het intensiveert evengoed het toeristische cachet van en voor de regio (zie kaderstuk Hotel Lebeau).

"Via de promotie van daguitstappen en langere verblijven, niet in het minst naar scholen, pogen wij daarbovenop de verkenning van de ruimere regio, met daarin heel wat landschappelijk historische relictten, gevoelig aan te wakkeren. Met die intentie in het achterhoofd verwachten wij op korte tijd een stijging van gemiddeld negentigduizend naar jaarlijks **honderdvijftig- à tweehonderdduizend bezoekers**. Wie weet benaderen we op langere termijn zelfs de jaren '70 van de vorige eeuw. Met bijna driehonderdduizend jaarlijkse bezoekers staat die periode nog steeds te boek als de gloriejaren van deze roemruchte gevoelsstreek", mijmert **Guido Decorte.** ■

» www.zwin.be



foto: ©Nick Vanderheyden

Ontwikkeling Raversyde in Oostende geeft nieuwe impuls aan kusttoerisme

Nick Vanderheyden • freelance journalist

Al enige tijd is er een opmerkelijke tendens aan de gang om de kust via cultuur, erfgoed en natuur attractiever te maken voor doelgroepen buiten de traditionele strandliggers om. Een groene oase, zoals het Oostendse domein **Raversyde**, wordt daarom niet alleen gekoesterd, maar bovenal sterk uitgespeeld in deze strategie. Via elf deelprojecten voor een totaalbesteding van **14.210.000 miljoen euro** is de site van circa 50 ha momenteel in transformatie tot toplocatie aan de kust met museum, natuurpark en archeologische site.

Een studie in 2010 gaf aan dat de bezoekerscijfers van Raversyde in terugval raakten. Nochtans beschikt het provinciedomein, dat zijn werknemersaantal de voorbije jaren zag toenemen van elf naar een twintigtal, over heel wat troeven. Denk maar aan de aanwezigheid van erfgoed uit de middeleeuwen, de 'Koninklijke' periode, WO I en WO II. Naast het Zwin in Knokke is het de betrachting van het

provinciebestuur om met Raversyde een tweede toplocatie in een groen kader aan de Middenkust te verwezenlijken. Een uitgelezen moment voor West-Vlaanderen Werkt om met **Mathieu de Meyer, coördinator-conservator van erfgoed** site Raversyde dieper in te gaan op deze versterking in het toeristische aanbod.

Wat was de betrachting en welk budget werd hiervoor vrijgemaakt?

Mathieu de Meyer: "Er werd een opdracht uitgeschreven om een gebiedsvisie, harmonisch parkbeheersplan en museumstudie te maken met respect voor de aanwezige natuur- en erfgoedwaarde. Daarnaast heeft het domein een duidelijke hoofdattractie met het restaureren van museum Atlantikwall uit beide wereldoorlogen. Het natuurpark en de archeologische site Walraversijde (Anno 1465) zijn markante subattracties. Binnen de legislatuur puren we hiervoor uit een totaalbudget van €14.210.000. Daarnaast werd het Agentschap Maritieme Dienstverlening en Kust bereid gevonden om mee te investeren in een betere verbinding tussen de tramhalte en het domein. We konden voorts rekenen op de steun van Europa via de Interreg IVA-projecten 'World War 2 Heritage' en 'Maxigreen', mits gedegen inpassing in het projectverhaal en maximale communicatie naar het brede publiek. Ook ontvingen we steun van Toerisme Vlaanderen in de realisatie van het nieuwe **fietspad** in het natuurpark en het rolstoeltoegankelijk pad op het WO I-gedeelte van Atlantikwall. De Provincie West-Vlaanderen draagt het grootste deel van de uitvoering van het masterplan.

Wat waren de verwachte belangrijkste uitdagingen en moeilijkheden?

de Meyer: "Het gebied is één van de weinige plaatsen waar de overgang duinen-polders nog afleesbaar is in het landschap. We hebben daarnaast de grootste vleermuizenkolonie aan de kust en een uitzonderlijke kolonie eikelmuisen, naast verschillende zeldzame planten en biotopen. We resorteren onder het habitatrictlijngebied en ook deels onder het duinendecreet. Dit is ook een belangrijke site qua erfgoed. De militaire en Koninklijke restanten zijn alle beschermd, net als de enige straat doorheen het gebied. Op het terrein vinden we bovendien een belangrijke Vlaamse archeologische site. Boven het terrein ligt bijkomend een aanvliegroete voor de luchthaven Brugge - Oostende. Nieuwe ontwikkelingen en toeristische ontsluiting liggen dus niet altijd voor de hand en het is een constante zoektocht naar de meest geschikte oplossingen via een doorgedreven dialoog tussen participanten."

U zet in op nieuwe media, wat houdt dit in?

de Meyer: "We ontwikkelden al twee apps waarmee kinderen het park kunnen verkennen: een soort detectivespel en een verkenningstocht doorheen Atlantikwall. Ze worden vrij positief onthaald, maar de huur van een tablet vormt vooralsnog een drempel. In de toekomst zetten we aansluitend in op wearables met beeld. Dergelijke initiatieven sterken ons om het recordjaar 2014, met circa 136.000 bezoekers, te evenaren en indien mogelijk te overtreffen." ■

» www.raversyde.be



foto: ©Yves Adams

Bezoekerscijfers De Gavers verdriedubbeld na omvangrijke structurele werken

Nick Vanderheyden • freelance journalist

Het Provinciaal Sport- en Natuurcentrum **De Gavers** in Harelbeke is een van de hotspots binnen het project Kanaalpark Bossuit-Kortrijk. Met dit omvangrijke traject beoogt de Provincie de regio langs het kanaal uit te spelen als unieke landstreek voor recreatie en avontuurlijk sporten in het verstedelijkte Zuid-West-Vlaanderen. Over een periode van vijftien jaar vloeide al circa **10 miljoen euro** naar vernieuwingen voor het domein via afbraak-, infrastructuur- en herinrichtingswerken. De laatste werken worden afgerond in 2018, maar de investeringen zijn nu al goed voor een verdriedubbeling van de geregistreerde bezoekersaantallen.

De Bloso-gebouwen aan het Gaversmeer waren verouderd en het 194 ha grote domein was niet optimaal ingericht voor recreatief gebruik. Het leidde tot de duidelijke intentie een nieuwe infrastructuur in te passen in het natuurlijk kader van het domein. De inplanting van de gebouwen in de Gavers moest onder meer de opslag van watersportmateriaal nabij de oevers meer efficiënt laten gebeuren. Bovendien mochten watersporters geen hinder ondervinden van de faciliteiten. Op die manier kreeg de uitbouw van natuur- en milieueducatieve activiteiten gestalte, naast ook recreatieve faciliteiten. Dit wordt aangeboden tegen democratische prijzen.

Omvangrijk project

Concreet omvatten de infrastructuurwerken onder andere een zwempaviljoen (859.683 euro; 2006), een bezoekerscentrum (1.914.748 euro; 2011) en een watersportgebouw (3.123.332 euro; 2014). "In 2014 volgde ook de bouw van een avonturensportparcours", geeft gedeputeerde **Carl Vereecke** mee. "Een

investering van 94.424 euro die de site voorzag van een klimmuur, deathride, hoogtouwparcours, hoge en lage teambuildingspiste, hindernissenpiste en speleobox. Daarnaast vonden tijdens de periode 2006-2014 omgevingswerken plaats voor een totale besteding van circa 3 miljoen euro."

Een bijkomende investering van 970.000 euro volgde in 2015. Die omvatte de inrichting van een botenparking en natuur- en milieueducatieve zone, afbraak van de oude Bloso-loods en de heraanleg van de zwemzone. "Deze werken zijn intussen in uitvoering." De Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) draagt ook bij in de heraanleg van de Gaverbeek. Werken die in het najaar van 2015 werden aangevat, houden de baggering in van ongeveer 5.300 kubieke meter slib. Bovendien wordt de oever verstevigd ter hoogte van de bruggen en de toekomstige bootparking. VMM beoogt met deze werken een goede afstemming van waterbeheer, recreatie en ecologie.

Duidelijke impact op de regio

De verdere uitbouw van de werking van De Gavers is goed voor een tewerkstelling van 15 vaste medewerkers, die versterkt worden met 25 jobstudenten en met een 30-tal freelance natuurgidsen en begeleiders. De groendienst zet voor het domein in Harelbeke 13 mensen in en de horeca-uitbating levert nog eens een 25-tal jobs op. De economische impact van het centrum op de regio werd in 2011 al aangetoond in cijfers.

Carl Vereecke: "Het aantal deelnemers aan activiteiten van het recreatiecentrum en haar partners groeide tussen 2004 en 2014 aan van 20.000 tot een 60.000-tal. De getallen voor 2015 tonen verdere groei. Een lopende studie door Westtoer geeft hieromtrent in 2016 meer duidelijkheid. Uiteraard gaat het enkel om geregistreerde bezoekers, de tienduizenden wandelaars die jaarlijks het domein opzoeken om te genieten, te beleven en te recreëren zijn niet mee opgenomen." ■

► www.west-vlaanderen.be/gavers



foto: ©Tom Linster



foto: ©Tom Linster

S&R Olympia oogst hoge bezoekersaantallen

Een investeringsplons van 32 miljoen euro

Nick Vanderheyden • freelance journalist

Eind mei 2015 ruimde het gekende provinciale Olympiabad in Brugge plaats voor het gloednieuwe sport- en recreatiezwemcomplex S&R Olympia. Via een PPS pootte S&R Groep op de site een topsportbad, een subtropisch zwemparadijs en een rest-eau-café neer. De investering van 32 miljoen euro overtrof met 230.000 gebruikers in het eerste halfjaar meteen de verwachtingen. .

Het Olympiabad, bekend van onder meer het VTM-programma 'De Grote Sprong', was compleet verouderd. Een complete nieuwbouw op dezelfde locatie drong zich op. Het complex ligt op dezelfde site in Sint-Andries Brugge waar ook het Jan Breydel voetbalstadion is ingeplant.

De Provincie, samen met stad Brugge en drinkwater-intercommunale Farys (TMVW), schreven een wedstrijd-aanbesteding uit. S&R Groep haalde daarbij de DBFMO-opdracht binnen (Design - Build - Finance - Maintain - Operate).

Commercieel directeur Bernard Van Zeebroek van S&R. "Wij dingen mee naar elke Belgische zwembadaanbesteding. Gezien ons consortium is samengesteld uit een architecten- en ingenieursbureau, conceptontwikkeling en exploitatiebureau en meerdere gespecialiseerde aannemerbedrijven, kunnen we ons richten op het complete plaatje van ontwerp, bouw en/of exploitatie. Met Brugge zitten we nu aan onze **zevende uitbating**. Voor exploitatie overstijgt de totaalomzet de 25 miljoen euro. Voor omzetcijfers van de Brugse vestiging is het wachten op de balans van 2016, die gepubliceerd wordt in 2017."

S&R Olympia verwelkomde in zijn eerste halfjaar 189.000 individuele recreanten en 40.000 sportzwemmers, samen goed

voor bijna 230.000 klanten. Dit cijfer ligt 14 % boven de verwachtingen. Het is hiermee het drukst bezochte zwembad in West-Vlaanderen.

Combinatie sportzwemmen en recreatie

S&R Groep, opgericht in 2011, bundelt 6 complementaire Belgische aannemers als aandeelhouders en bouwpartners. Het consortium opende eerder zwembaden in o.a. Bergen, Beveren, Gent en Lier. Het project in Brugge liet toe om naast een 50 meter lang sportzwembad ook een afzonderlijk recreatiebad te realiseren. Dit ondanks de nabijheid van onder meer de Noordzee en Sunparks in De Haan.

Van Zeebroek: "Brugge is met 110.000 inwoners een van de grote Belgische centrumsteden. De ruimere regio omvat nog eens tienduizenden potentiële recreanten. Deze aantallen bieden een voldoende groot demografisch draagvlak om recreatie toe te voegen aan het sportzwemmen. We hanteren een democratische inkomprijs van 9,90 euro voor gebruik van alle faciliteiten. Via speciale formules kan deze prijs verder zakken tot minimum 5 euro."

Onduidelijkheid over toekomstige kostenverdeelsleutel

Concreet omvat het complex een topsportbad van 50 m, een golfslagbad dat dienst doet als inzwembad bij wedstrijden, kinderbaden, glijbanen (waaronder een wildwaterbaan met een lengte van 100 m), buitenzwembaden met ligweide en een grote horecazaak. Samen goed voor de tewerkstelling van een 30-tal medewerkers.

De afbraak van de oude constructie, het ontwerp en de bouw van dit nieuwe complex, evenals de omgevingswerken, zoals de aanleg van de parking, ondernam de groep in eigen beheer.

Van Zeebroek: "We financierden daarin een klein deel zelf om voldoende meerwaarde te geven aan het geheel."

De Publiek-Private-Samenwerking (PPS) voorziet in een uitbating van dertig jaar, met een terugbetaling over diezelfde periode. Volgens het samenwerkingscontract heeft de Provincie (70 %) het grootste aandeel, goed voor een jaarlijkse terugbetaling van 1,6 miljoen euro. De stad Brugge en Vlaanderen dragen elk jaarlijks bij voor 15 %. Het blijft echter de vraag of deze regeling ook in de toekomst standhoudt. De Provincie is binnenkort immers niet langer bevoegd voor Sport, waardoor Vlaanderen mogelijk de provinciale bijdrage extra dient op te hoesten. ■



foto: ©S&R Group

5 miljoen euro in pientere hotelinnovatie Investeringsbries langs de Vlaamse kust

Nick Vanderheyden • freelance journalist

Het shoppingarrangement met butlerservice van Hotel Cosmopolite in Nieuwpoort is het meest populaire innovatietraject binnen het project 'Hotelinnovatie: een golf van vernieuwing'. Dat blijkt uit een poll opgezet door Westtoer, Horeca Vlaanderen en vzw Kusthotels. De eerste lading innovaties was goed voor een investeringsbedrag van 5 miljoen euro.

In de periode 2005-2011 kreeg de hotelsector in de kustregio, nochtans veruit de grootste toeristische trekpleister van ons land, een zware tik: het aantal hotelbedden daalde drastisch met meer dan drieduizend stuks. Dit onder druk van de vastgoedmarkt en projectontwikkelaars, die meer graten zien in residentiële bebouwing. Tegelijk moeten kleinere hotels het hoofd bieden aan noodzakelijke maar kapitaalsintensieve renovaties. De jongste jaren stabiliseert de zwaar uitgedunde sector met circa tweehonderd hotels, goed voor rond de 5.700 bedden. Maar in een bijzonder wispelturige consumentenmarkt blijft het noodzakelijk om toeristen te verrassen. Innovatie is daarin het codewoord.

Kustinnovatie: 11 projecten

Aanleiding genoeg voor de in 2012 opgerichte vzw Kusthotels om een samenwerking aan te gaan met provinciebedrijf Westtoer en Horeca

Vlaanderen in het traject 'Hotelinnovatie: een golf van vernieuwing'. Net het soort zaken dat de vereniging bij de oprichting vooropstelde. "Van de kust een nog sterkere toeristische bestemming maken, niet alleen als vakantiebestemming maar evengoed in functie van het hedendaagse congresterisme", gaf voorzitter Bart Boelens, exploitant van Hotel Europe in Oostende, mee in West-Vlaanderen Werkt 04-2012. Liesbet Billiet van Westtoer werd aangesteld als innovatiecoach. In de voorbije twee jaar bezocht zij een veertigtal kusthotels. De helft van deze hotels diende een innovatiedossier in.

Gedeputeerde Franky De Block, voorzitter van Westtoer: "Een projectjury, samengesteld uit deskundigen, kende aan de elf beste projecten een innovatiepuls toe. Dat betreft een investering van ongeveer 5 miljoen euro in vernieuwing met bestedingen die lopen van 10.000 tot 1,3 miljoen euro per dossier. Westtoer, Horeca Vlaanderen en Toerisme

Vlaanderen investeerden 300.000 euro in de projecten, die focussen op inrichting, infrastructuur, arrangementen en gastheerschap."

Verrassende & veelzijdige investeringen

De meest in het oog springende vernieuwing deed Hotel Memlinc in Knokke-Heist. Een bedrag van 1,3 miljoen euro vertaalde deze actor naar de Sixty Sky Lounge: een dakterras dat rondom uitzicht biedt op de kust en het hinterland. Het Oostendse Hotel Andromeda richtte met een budget van 600.000 euro een ontbijtzaal in op de eerste verdieping met een 180° zicht over de kustlijn.

Grand Hotel Belle Vue in De Haan investeerde 100.000 euro in een nieuwe wellnessruimte, met behoud van het authentieke karakter van de ruimte. Hotel Bero uit Oostende klokte af op vijftien ecokamers, waarmee het logiesbedrijf milieubewuste overnachtingen aanbiedt



foto: ©Westtoer

in alle comfort. Eveneens in Oostende transformeerde **Charmehotel 't Kruishof** de gelijknamige boerderij tot zes ruime familiekamers met afzonderlijke kinderkamer en privéterras. De hotels José (Blankenberge), **Bilderdijk** (De Haan), **Soll Cress** (Koksijde) en **Maxim** (De Panne) laten gasten kennismaken met respectievelijk het Blankenbergse strandgevoel, de Nederlandse dichter Willem Bilderdijk, familievakanties voor samengestelde gezinnen en de sfeer van de seventies.

Hefboomeffect

Investerings moeten niet bijster zwaar te zijn om een hotel resultaten te laten boeken. Kleinere familiehotels hebben ook niet het budget, de tijd of de knowhow om grote projecten aan te vatten. Voor deze

aanbieders betekende de ondersteuning door een innovatiecoach een enorme meerwaarde.

Franky De Block: "90 à 95 % van de kusthotels staan gecategoriseerd als familiehotel. Ze beschikken niet over een team innovatiespotters om trends op de voet te volgen. Onze innovatiecoach heeft wel die kennis in huis en vertaalt ideeën naar innovatieve projecten. Bovendien zouden een aantal projecten zonder de subsidie vermoedelijk niet zijn uitgewerkt. Daar speelt dan een hefboomeffect. De innovatiecoach werkte bijvoorbeeld samen met **Hotel Rubens** in De Haan een project uit waarbij grote foto's van de zee de rode draad vormen in het interieur. Een strandcabine van het hotel versterkt aansluitend de zeebeleving voor de gasten. Een beperkte investering van

35.000 euro leidde naar een opmerkelijke meerwaarde voor het hotel. Of **Hotel Cosmopolite** in Nieuwpoort, dat samen met de organisatie een shoppingarrangement met butlerservice uitwerkte. Een eigen besteding van slechts 10.000 euro waarmee het hotel zich onderscheidt in de markt.

Via de uitkomst van een poll die we in december 2015 lanceerden, merken we dat toeristen deze subtiele vernieuwing weten te smaken. De Nieuwpoortse innovatiepuls kwam als meest populaire uit de bus. Het toont dat kleinere hotels via ondersteuning voldoende kansen en mogelijkheden hebben om consumenten met een creatieve toets warm te maken voor een verblijf." ■

► www.westtoer.be



foto: ©Westtoer

Onderzoek naar de meerwaarde van leisure in de Vlaamse hotelsector Wellness biedt potentieel voor West-Vlaamse (kust)hotels

Ben Glorieux* Master of Science in Toerisme, KU-Leuven, Poperinge

Je laten verwennen. Het zit in ons. En al helemaal als we op vakantie zijn. In de kunststeden horen ze het niet graag, maar de kust blijft veruit de populairste vakantiebestemming van ons land. Ook daar moet je je gasten verdienen. Elke dag en nacht opnieuw. Om in te spelen op de toenemende vraag naar leisurefaciliteiten investeerden hotels de voorbije jaren fors in wellness. Om zo extra gasten aan te trekken.



Al bijna een kwarteeuw runnen mijn ouders een vakantiewoning in de Westhoek. Hierdoor heb ik al een hele tijd een bijzondere interesse in het thema wellness. Deze vorm van leisure is aan een sterke opgang bezig. Onder wellness verstaan we faciliteiten als sauna, jacuzzi, fitness, zwembad en kuren. Uit cijfermateriaal blijkt trouwens dat slechts één op de dertig kusthotels een kuurbehandeling aanbiedt: Koksijde is koploper, ook Oostende haalt de top drie, maar Brugge zit ver onder het gemiddelde.

Bij mijn onderzoek 'De meerwaarde van wellness in de Vlaamse hotelsector', lag de focus op de regio's Brugge en Oostende, maar ik zag de sterrenhotels aan de westkust niet over het hoofd. Deze studie was onderdeel van mijn masterproef voor een Master of Science in het Toerisme aan de Katholieke Universiteit Leuven. Professor dr. Norbert Vanhove fungeerde als promotor.

De factor rendabiliteit

Ik voelde acht hoteliers in Oostende en evenveel in Brugge aan de tand. Hieronder de belangrijkste bevindingen.

1. Wellnesstoerisme is overduidelijk een trend, het genereert ook extra omzet voor de hoteliers

Prognoses van 2012 geven aan dat wellnesstoerisme elk jaar, en dit tot in 2017, op jaarbasis meer dan negen procent zal groeien. Dat is de helft sneller dan het totale toerisme. Wat voor hotelgasten leuk en aantrekkelijk lijkt, is daarom nog geen evidentie voor een hoteluitbater. Wellness gaat vaak gepaard met hoge investeringen, wat niet

altijd spoort met het aspect rendabiliteit. Toch doen hoteliers er goed aan om mee te stappen in het wellnessverhaal, omdat deze bijkomende faciliteiten een competitief voordeel bieden ten opzichte van de concurrentie. Zeker voor wie boekt via het internet, en dit doen alsmaar meer mensen, is de aanwezigheid van wellness vaak een factor van doorslaggevend belang. Ook al maken die hotelgasten er tijdens hun aanwezigheid soms helemaal geen gebruik van. Ook in Oostende doen hotels dit naar beste vermogen. Zo liet een gerenommeerd hotel in het centrum van Oostende een heus wellnesscentrum bouwen met zwembad, sauna, bio sauna, stoombad, infraroodzitbank, relaxruimte en fitness, een investering van liefst 600.000 euro. Eén van de zaken die uit mijn onderzoek naar voren is gekomen: hoe groter het hotel, hoe rendabeler de investering in wellness.

Het wellnessgedeelte wordt in de hotels beschouwd als een extra service voor de gast. Afhankelijk van het wellnessstype en of het wellnessstype al dan niet betalend is,

kan de wellness winstgevend zijn en dus meer omzet geven. Zo brengt een jacuzzi in een hotel van 60 kamers, onafgezien van de kamerbezetting het minst op, 10 euro per koppel; terwijl een kuur- en massagebehandeling het meest opbrengt, 75 euro per koppel. Een professioneel zwembad is dan weer een grote verliespost voor een hotel.

De hotelier kan er ook voor kiezen om de kosten van het wellnessstype te verrekenen in de kamerprijs. Als de kwaliteit in het hotel verbetert, bijvoorbeeld door het vernieuwen van de kamers, het verbeteren van de dienstverlening of het aanbieden van een wellnessruimte, dan geeft dit de mogelijkheid om een meerprijs te vragen aan de gasten, via een verhoging van de gemiddelde kamerprijs. Dit genereert dan ook meer omzet.

2. Wellness is verankerd aan de hotels aan zee

Tabel 1 inventariseert alle kusthotels met wellnessfaciliteiten. Ongeveer 3 op de 10 hotels bieden wellness aan. Bijna 1 op de

Tabel

Aanwezigheid van wellness in de hotels aan de Kust en Brugge, 2013

	Wellness in het hotel	Geen wellness in het hotel	Totaal aantal hotels	Aandeel hotels met wellness
De Panne	6	15	21	28,6 %
Koksijde	4	9	13	30,8 %
Nieuwpoort	2	6	8	25,0 %
Middelkerke	3	15	18	16,7 %
Oostende	17	20	37	45,9 %
Bredene	0	4	4	0,0 %
De Haan	7	19	26	26,9 %
Blankenberge	14	23	37	37,8 %
Brugge	24	75	99	24,2 %
Knokke-Heist	8	25	33	24,2 %
Vlaamse Kust & Brugge	85	211	296	28,7 %

BRON Westtoer, 2013 + eigen verwerking

4 Brugse hotels (24,2 %) heeft wellnessinfrastructuur. Oostende daarentegen heeft in bijna de helft van de hotels wellness (45,9 %). Oostende zit ruim boven het West-Vlaamse gemiddelde van 28,7 %, Brugge bevindt zich onder dit gemiddelde.

Als we de hotels in Oostende verder analyseren, dan blijkt dat de aanbieders van wellness tot het hogere marktsegment behoren (drie of vier sterren). Wellnessfaciliteiten dragen ertoe bij dat hoteliers aan de kust minder afhankelijk zijn van het (zomer)seizoen en dus van mooi weer. Dankzij wellness trekken ze naast leisure- ook businesscliënteel aan. Als er gekeken wordt naar de doelgroep die een

wellnesshotel boekt, is de leeftijdsgroep 50 tot 70 jaar oververtegenwoordigd. Dat is de welstellende babyboomgeneratie. Een manier om zonder al te veel extra inspanningen het rendement binnen een hotel te verhogen, is de wellness open te stellen voor dagtoeristen. Zij dienen hiervoor uiteraard een dagvergoeding te betalen.”

3. De westkust overtroeft de oostkust

Hotels gelegen aan de westkust scoren doorgaans betere percentages dan hotels aan de oostkust. Dit beeld is echter wat vertekend omdat er beduidend meer hotels aan de oostkust zijn.

Toch herbergen De Panne en vooral Koksijde meer hotels met een sauna dan Blankenberge, Knokke-Heist en De Haan. Inzake kuurbehandeling spannen Koksijde en Nieuwpoort zelfs de kroon aan onze kust. Van de tien kustgemeenten moet De Panne procentueel enkel Oostende laten voorgaan als het gaat om hotels met wellnessfaciliteiten. Ook inzake jacuzzi's liggen Koksijde en Nieuwpoort ver voorop. Ook als we er zwembaden en wellness bij nemen, halen hotels aan de Westkust mooie percentages. Goed bezig dus en er zit nog rek op, want onthaasten blijft een groeimarkt. Ook in de toekomst. ■



foto: ©Westtoer

Aanvoer van West-Vlaamse aardbeien stijgt aanzienlijk

REO Veiling investeert op meerdere fronten in kwaliteit

REO Veiling in Roeselare biedt haar afnemers moderne faciliteiten om de dagverse producten snel en vakkundig in de winkel te brengen. Dit in functie van een optimale kwaliteitszorg. Daarom investeert de coöperatieve veiling duurzaam in logistieke opslag en koeling van verse producten. De geleverde inspanningen werden ook expliciet gehonoreerd: voor de vijfde keer op rij haalde de REO Veiling het Jaarcertificaat van het West-Vlaams Charter Duurzaam Ondernemen binnen.

De REO Veiling hoort bij de 49 van 53 West-Vlaamse laureaten voor het Jaarcertificaat 2015 van het West-Vlaams Charter Duurzaam Ondernemen, die vroeger al meerdere jaarcertificaten ontvingen. Ze tonen hiermee aan dat verantwoord maatschappelijk ondernemen een verhaal is van voortdurend verder ontwikkelen en duurzaam investeren. Dit als onderdeel van een geëngageerde visie op langere termijn. Het proces van continue verbeteringen krijgt bij REO vandaag concreet vorm met de realisatie van een toekomstgericht onderzoeksplatform voor glasgroenten. Dit wordt

ingeplant op het dak van de nieuwe verpakingsloods die de coöperatieve veiling bouwde op haar terrein langs de **Roeselaarse ring**.

Op de vroegere **site Vuylsteke** werd een nieuwe kistenloods van 1 ha opgetrokken voor een verhoogde efficiëntie en tractering bij het inzetten van eenmalige verpakkingen voor de REO producenten. Met de realisatie van een dakserre voor onderzoek en innovatie in de glastuinbouw boven op de nieuwe REO kistenloods, verbindt project- en kennispartner Inagro zich verder aan de logistieke sector, de consument en industriële partners. Daarnaast wordt het moderne onderzoeksplatform een voorbeeld van meervoudig ruimtegebruik in een stedelijke omgeving. Dat kan een oplossing vormen voor de vestigingsproblematiek van nieuwe en uitbreidende (glastuinbouw) bedrijven. Zo wordt onderzoek naar stadslandbouw opengesteld naar de sector zelf en naar andere belanghebbenden. Tegelijk krijgt stedelijke tuinbouw op industriële daken een prominente plaats in de skyline van Roeselare. De **Provincie** ondersteunt de realisatie van dit innovatief project en daarmee de maatschappelijke verankering van de tuinbouw in de West-Vlaamse economie. Het samenwerkingproject van Inagro en de Provincie met de REO Veiling laat tegelijk toe de ambities van de REO producenten te ondersteunen met onderzoek en voorlichting. De opening van de dakserre is voorzien in het voorjaar van 2018. De nieuwe REO kistenloods eronder werd eind 2015 in gebruik genomen. De REO Veiling investeert momenteel in omgevingwerken aan haar nieuwe verpakingsloods. Deze



De dakserre voor onderzoek en innovatie in de glastuinbouw wordt gebouwd op deze nieuwe verpakingsloods (wit gebouw), gezien van de kant van de Roeselaarse ring.

werkzaamheden voorzien in een ontubbeling van de verkeersstroom van REO producenten die leeggoed ophalen in de verpakingsafdeling. Het nieuwe traject garandeert veiliger verkeer en een vlottere dienstverlening.

Nieuwe verkeerscirculatie

Niet iedereen vond altijd vlot de weg op de terreinen van de REO Veiling. Een herdacht circulatieplan met nieuwe bewegwijzering zorgt nu voor logische verkeersstromen. Duidelijke signalisatieborden, kleurcodes, zones en looplijnen verminderen niet alleen overbodige verplaatsingen en het risico op verkeersongevallen, maar ook de nervositeit van de haastige bezoeker.



Een herdacht circulatieplan met nieuwe bewegwijzering zorgt voor logische verkeersstromen op het REO veilingterrein.

Proef al onze smaken

REO **VEILING**

MEER DAN
60 SOORTEN
GROENTEN
EN FRUIT

KWALITEIT,
GEZOND, VERS,
LEKKER

650 TON PER
DAG, 40 MILJOEN
VERPAKKINGEN
PER JAAR

HET JAAR ROND
SEIZOENSPRODUCTEN
VAN BIJ ONS



REO Veiling CVBA

Oostnieuwkerksesteenweg 101 • B-8800 Roeselare

Tel: +32 (0)51 23 12 11 • Fax: +32 (0)51 23 12 89

www.reo.be • info@reo.be

Daarnaast is ook hard ingezet op een goede zichtbaarheid van de gebruikers van de infrastructuur op de REO Veiling. Vandaag is het in de loodsen verplicht om steeds reflecterende kledij te dragen. Het personeel dat werkt in de neerzetten kistenloodsen kreeg nieuwe werkkledij in opvallend marineblauw met fluo-oranje reflectiebanden. Verder bedeede de REO Veiling een aanzienlijk aantal fluohesjes. Door rigoureuus een fluohesje te dragen tonen alle stakeholders van de REO Veiling waardering voor de REO medewerkers op de werkvloer. De investering in nieuwe heftrucks met bijzondere aandacht voor veiligheid en ergonomie onderstreept dit respect nog.

De REO Veiling investeert ook buiten haar terreinen in een meer veilige omgeving. Onlangs verwierf ze een toegang via de Abraham Hansstraat die toelaat om in 2016 een oplossing te bieden voor de verkeersdrukte in het smalle gedeelte van de Groenestraat tussen de Abraham Hansstraat en de bestaande toegangsweg van de REO Veiling. Hiermee wordt niet alleen werk gemaakt van meer verkeersveiligheid in het verstedelijkte gebied rond de REO Veiling, maar ook van een goed nabuurschap. Het toont meteen ook de bereidheid van de REO Veiling om samen met de lokale overheid te werken aan een respectvolle invulling van de ruimte die de REO bedrijfsactiviteiten innemen binnen de Roeselaarse ring.

Koude keten versterken

Groenten en fruit mogen nog zo vers en fris uit de grond of de serre komen, als ze verder in de keten niet correct behandeld worden, kan hun productkwaliteit vlug verminderen. Respect voor de koude keten is daarom van essentieel belang. In dit verhaal van optimale kwaliteitszorg investeerde de REO Veiling recent in de inrichting van gekoelde nachtkades in haar neerzetloods. Daarvoor werden drie nieuwe frigoruimten gebouwd. Vanuit één koelruimte worden telkens twee laadkades bediend. De duurzame investering maakt een 24 uursservice naar kopers en producenten mogelijk. Deze verbeterde dienstverlening zorgt ook voor een efficiëntere inzet van het veilingpersoneel in de neerzetloods, zonder in te boeten op de kwaliteit van het product en de geleverde service.



Met de bouw van vijf nieuwe frigo's is de bewaarcapaciteit voor aardbeiplanten bijna verdubbeld. Deze investering laat de aardbeiensector in West-Vlaanderen toe om verder te groeien en haar product het hele jaar aan te bieden.

De inrichting van gekoelde nachtkades komt tegemoet aan de groeiende vraag van kopers om hun producten 's nachts te kunnen laden, buiten de spitsuren op de weg. De chauffeur krijgt 's nachts met een aparte code toegang tot de afgesloten en gekoelde nachtkade, laadt zijn producten in en kan zo tot één dag winnen in de verse markt. Bovendien sluiten de zes gekoelde nachtkades direct aan bij de vacuümkoelinstallatie, waardoor de koude keten na het vacuüm koelen kan gesloten worden tot op het ogenblik van het verladen. Dit getuigt niet alleen van een rationeel energieverbruik, maar ook van een optimale zorg voor productkwaliteit.



De aanvoer van aardbeien bij REO zit fors in de lift.

Aardbeienteelt in de lift

Samen met de inrichting van gekoelde nachtkades investeerde de REO Veiling recent ook in de bouw van nieuwe koelruimte voor de bewaring van aardbeiplanten. In de vijf nieuwe frigo's samen is plaats voor tot 3,5 miljoen aardbeiplanten. Daarmee is de bewaarcapaciteit bijna verdubbeld. Deze investering laat de aardbeiensector in West-Vlaanderen toe om verder te groeien en haar product het hele jaar aan te bieden.

Aardbeien winnen aan belang in West-Vlaanderen. REO Veiling verwacht dat de vraag naar koelruimte in de komende jaren verder zal toenemen, aangezien niet alleen het areaal glasaardbeien maar ook het aanvoercijfer in de regio is gestegen. Aardbeien haalden vorig jaar voor het eerst de kaap van 10 miljoen afgeleverde 'punnetts' (=plastic fruitdoosjes die ieder 250 gr aardbeien bevatten). De aanvoer van aardbeien steeg tussen 2001 en 2015 spectaculair van 2,2 naar ruim **5 miljoen kilo**. Met een jaaromzet van 15,5 miljoen euro in 2015 klommen de aardbeien op tot de **top drie** van producten met de hoogste omzet op de REO Veiling. Het is van cruciaal belang dat de bewaring van aardbeiplanten correct verloopt, zodat er gezonde sterke planten kunnen worden opgeplant in het volgende seizoen. Finaal geniet de consument van lekkere aardbeien van bij ons. In de baseline van de REO Veiling schuilt dan ook niet voor niets de vriendelijke uitnodiging: **Proef al onze smaken!**

Bekaert: nieuw hoofdkwartier in bakermat Zwevegem

De beursgenoteerde wereldspeler Bekaert investeert 10 miljoen euro in de realisatie van nieuwe hoofdkantoren voor de groep in thuisbasis **Zwevegem**.

Het deel nieuwbouw bestaat uit een gelijkvloerse parking en kantoren over twee verdiepingen. Een transparante inkom verbindt het nieuwe kantoorvolume in strakke hedendaagse architectuur met het neogotische gebouw. De oude kantoorvleugels aan beide kanten van het historische gebouw worden na ingebruikname van de nieuwe kantoren afgebroken.

Samen met de nieuwbouw wordt het aanpalende neogotische gebouw in de Otegemstraat gerenoveerd. Na de renovatie en de nieuwbouw zal het gebouwencomplex **175 medewerkers** huisvesten uit vier verschillende locaties in Zwevegem en Kortrijk. Het nieuwe gebouw (een ontwerp van architectenbureau Sileghem & Partners, ook al uit Zwevegem), is geconcipieerd om tegemoet te komen aan het vereiste E 54 E-peil. In de constructie worden ook bouwproducten van Bekaert gebruikt, zoals betonbewapening Dramix® in de vloerplaten en metselwerkwapening Murfor®. De liften worden aangedreven met riemen waarin fijne staalkabels zijn verwerkt.

De oplevering van de nieuwe kantoren is voorzien tegen midden 2017.

Met deze operatie verankert wereldbedrijf Bekaert zijn inter-

nationale headquarters in West-Vlaanderen. De globale marktleider in staaldraadtransformatie en deklaagtechnologieën is in West-Vlaanderen werkgever voor circa 1.800 medewerkers. Daarvan zijn er een 200-tal actief in onderzoek & ontwikkeling in het Bekaert Technology Center in Deerlijk. In 2015 investeerde Bekaert 65 miljoen euro in R&D. ■

Jan Bart Van In



Bert De Graeve, voorzitter van de Raad van Bestuur van Bekaert, en Marc Doutreluingne, burgemeester van Zwevegem, leggen de symbolische eerste steen op de bouwsite in Zwevegem.



Een digitale impressie van het nieuwe hoofdkwartier van Bekaert (Sileghem en partners)

Multidisciplinair cultuurcentrum Trax Roeselare in volle ontwikkeling

Via een masterplan transformeert de stad Roeselare de vroegere terreinen en loods van transportbedrijf GLS tot een mekka voor jeugd, creatievelingen en verenigingen. De stad geeft het centrum de naam Trax mee, naar analogie met het jeugdhuis en het muziekfestival dat elk jaar op deze locatie plaatsvindt. Fase één werd intussen afgerond via de toevoeging van een multifunctionele infrastructuur. De gehele realisatie staat gebudgetteerd op **4,1 miljoen euro**.

Met de aankoop van de volledige loods en het omliggende perceel bood het schepencollege indertijd antwoord op de noodkreten van eigen diensten en verenigingen die met plaatsgebrek kampten. Bovendien was er ruimte om de jeugd terug een eigen stek te geven voor fuiven. Tijdens de eerste fase, een investering van 1,7 miljoen euro, werkte het bouwteam een zijgevel van de oude loods open. Onder het dak schoof het een drie verdiepingen tellende doos. Vervolgens propte het die vol creatieve ruimtes waarin cultuur- en muzikliefhebbers zich ten volle kunnen ontploien.

De werken zijn onderdeel van een **masterplan**. In zijn totaliteit omvat dit onder meer twee fuizalen, een zomerterras met ruimte voor liveconcerten, repetitielokalen, ateliers, depots en

een outdoor skatepark. Aansluitend voorziet het plan in een omringing van de infrastructuur met een groene zone. Bij de opening van fase 1 kondigde Vlaams minister van Cultuur **Sven Gatz** een subsidie van 500.000 euro aan. De volledige oplevering van het multidisciplinair cultuurcentrum staat gepland in 2020 en stuwt Roeselare mee in zijn ontwikkeling als bruisende muziek- en belevingsstad. ■

Nick Vanderheyden



WVI omarmt private partner voor reconversie Suikerfabriek Veurne

De West-Vlaamse intercommunale WVI zet nieuwe stappen in het intensieve herontwikkelingsproces voor de site van de voormalige **Suikerfabriek in Veurne**

Dit veelzijdige reconversieproject behelst een van de grootste stedenbouwkundige ingrepen in West-Vlaanderen in de eerste helft van de 21e eeuw. De site, ca. 48 ha groot, wordt door WVI herontwikkeld naar ruimte voor wonen (14 ha), werken (15 ha), natuur (15 ha) en recreatie (4 ha). Dit omvangrijk en complex project kent dan ook een lange voorbereidingstijd. De opmaak van het Masterplan, opgestart in 2009, werd na diverse consultatierondes, een infobox en infomarkt bij het grote publiek bekendgemaakt en in 2011 door de Deputatie goedgekeurd. Dit toekomstbeeld werd vertaald in een provinciaal RUP dat in februari 2013 werd goedgekeurd. Aan de hand van een open marktconsultatie heeft WVI in het voorjaar van 2014 gepolst naar de interesse van private partijen voor een mogelijke Publiek-Private-Samenwerking (PPS). Voor de realisatie van het woonproject en bijhorende recreatief park liep tot einde april 2016 een onderhandelingsprocedure (met Europese bekendmaking) met het oog op een Publiek-Private-Samenwerking tussen WVI en een private partner. WVI hoopt begin 2017 een PPS-overeenkomst af te sluiten. Het bedrijventerrein en natuurpark zal door de intercommunale zelf worden gerealiseerd. Voor het beheer van het natuurpark is er samenwerking met **Natuurpunt-Westkust**.

Nu al zijn de eerste ontwikkelingen zichtbaar, het beheers- en natuureducatief centrum Suikerklontje is gerealiseerd. Het ecologisch volkstuinpark "Allonshof" is door WVI aangelegd en

in juni 2015 officieel in gebruik genomen door een 20-tal tuinders onder begeleiding van Tuinhier Veurne.

Het bedrijf **Aannemingen Verhelst** uit Oostende is in maart 2016 gestart met het bouwrijp maken van de eerste fase van het nieuwe **bedrijventerrein** aan de Nijverheidstraat. ■

Jan Bart Van In

► www.wvi.be



Inagro installeert innovatieve dakserre op REO Veiling

Inagro en REO Veiling bundelen hun krachten voor de bouw van een toekomstgerichte nieuwe onderzoekseenheid voor glasgroenten op het dak van de kistenloods van REO Veiling in Roeselare. In de dakserre die 8.000 m² groot zal zijn, zal er onderzoek verricht worden naar nieuwe energie- en ruimtebesparende teeltsystemen voor zowel blad- als vruchtgroenten. De start van de werken is voorzien eind 2016 en men verwacht dat ze klaar is voor gebruik midden 2018. De totale kostprijs wordt geraamd op zes miljoen euro.

Met de dakserre voor onderzoek en innovatie in de tuinbouw willen Inagro en REO zich verder verbinden aan de logistieke sector, de consument en industriële partners. Daarnaast zal het gebouw een voorbeeld zijn van meervoudig ruimtegebruik in een stedelijke omgeving, wat een oplossing kan zijn voor de vestigingsproblematiek van nieuwe of uitbreidende (glastuinbouw) bedrijven. Zo wordt onderzoek naar stadslandbouw opengesteld naar de sector en andere belanghebbenden én krijgt stedelijke

tuinbouw op industriële daken een prominente plaats in de skyline van Roeselare. De **Provincie West-Vlaanderen** ondersteunt de realisatie van dit ambitieuze project en daarmee de verdere ontwikkeling van onze glastuinbouw.

ILVO, de Vlaamse Bouwmeester, Ruimte Vlaanderen en het departement Landbouw en Visserij selecteerden in 2014 dit project als **Pilootproject Productief Landschap**. Het project werd gelauwerd voor zijn combinatie van onderzoek en educatie, wat moet resulteren in een opschaling en professionalisering van het stadslandbouwmodel. Bovendien beoogt het een kwalitatieve wisselwerking tussen het landschap en de samenleving, tussen stad en platteland. Dat is mogelijk dankzij de ligging langs de Ring van Roeselare. Daarnaast is de dakserre een meerwaarde voor de ruimtelijke architectuur en uitstraling van de REO-site en integreert het de meest geavanceerde technieken voor innovatief onderzoek van Inagro in de glastuinbouw. ■

Jan Bart Van In



Digitale impressie van het ontwerp dakserre van Inagro op de REO Veiling

West-Vlaamse economie bloesemt weer volop....

Analyse van het verloop van de sociaaleconomische indicatoren en de conjunctuur in West-Vlaanderen¹

Nele Depestel • POM West-Vlaanderen

De gunstige evolutie van de arbeidsmarkt-indicatoren wijst erop dat de West-Vlaamse economie zich verder herstelt. Ook bij de indicatoren die het producentenvertrouwen weerspiegelen zien we positieve signalen. Dit blijkt ook uit de opwaarts gerichte synthetische conjunctuurcurve (Figuur 1).

Bij de indicatoren van het consumentenvertrouwen is het nog even wachten op duidelijke tekenen van herstel.

Arbeidsmarktindicatoren

In West-Vlaanderen daalt de werkloosheid ook begin 2016 verder en dit zowel bij de mannen als bij de vrouwen.

In februari 2016 telde de provincie **33.111 werklozen**, dat zijn er **6,5% minder** dan in februari 2015. Kenmerkend voor een aantrekkende conjunctuur is dat ook het aantal jeugdwerklozen verder blijft dalen. Vanaf september 2015 neemt het aantal jeugdwerklozen op jaarbasis minder snel af dan de totale werkloosheid, waardoor het aandeel jeugdwerklozen in het totale plaatje toenam. In januari en februari 2016 verminderde het aantal werkloze 50-plussers op jaarbasis sneller dan in de vier voorgaande maanden. Het aantal oudere uitgeschreven werklozen van minstens 50 jaar daalde in 2015 onafgebroken.

In januari en februari 2016 ontving de

VDAB telkens ruim een **kwart meer vacatures** dan in dezelfde maanden van 2015. Ook het aantal openstaande vacatures op het einde van de maand blijft gunstig evolueren, maar in mindere mate dan de ontvangen werkaanbiedingen. Een dalend aantal niet-werkende werkzoekenden in combinatie met een stijgend aantal openstaande vacatures zorgt voor een **toenemende krapte op de arbeidsmarkt**. Ook dit is typerend voor een verbeterende conjunctuur.

Producentenvertrouwen

De tijdelijke werkloosheid is in West-Vlaanderen eveneens teruggedrongen tijdens de meeste van de jongste maanden.

Bij de grote ondernemingen met zetel in West-Vlaanderen lagen zowel de **omzet als de investeringen** in elk kwartaal van 2015 hoger dan in de overeenkomstige kwartalen van 2014.

Het aantal **starters** ligt in 2015 voornamelijk lager dan in 2014, maar begin 2016 zit ook deze categorie in de lift. In januari 2016 lag het aantal starters op jaarbasis zelfs beduidend hoger als gevolg van de invoering van de btw-plicht voor advocaten en het opnemen van deze beroepsgroep in de statistiek. Het aantal starters zorgt in combinatie met een dalend aantal stopzettingen en schrappingen, voor

een nettogroei van het aantal ondernemingen in 2015. In dat jaar werden ook manifest **minder faillissementen** geteld dan in 2014.

Hierdoor gingen ook beduidend minder jobs verloren. In januari 2016 was er in vergelijking met 2015 echter een (tijdelijke?) toename van het aantal faillissementen die zorgde voor een vergroot aantal verloren jobs. Dat was niet het geval in februari 2016.

Consumentenvertrouwen

Vanaf juni 2015 zat het aantal vergunde **nieuwbouwwoningen** in West-Vlaanderen duidelijk in de lift. Aan deze remonte gingen wel vijf maanden met grote dalingen vooraf. Dit kan worden toegeschreven aan het anticipatie-effect van de tweejaarlijkse verstrengingsronde van het toegelaten energiepeil. Het aantal nieuwbouwwoningen, waarvan de werken effectief startten, lag in de eerste drie kwartalen van 2015 lager dan in 2014. In oktober 2015 was er wel opnieuw een sterke toename op jaarbasis.

Ook het aantal vergunde **renovatie-woningen** kende in 2015 een opmars. De omzet van de bedrijven in de **kleinhandel** evolueerde minder gunstig met een terugval op jaarbasis in het eerste, derde en vierde kwartaal van 2015.

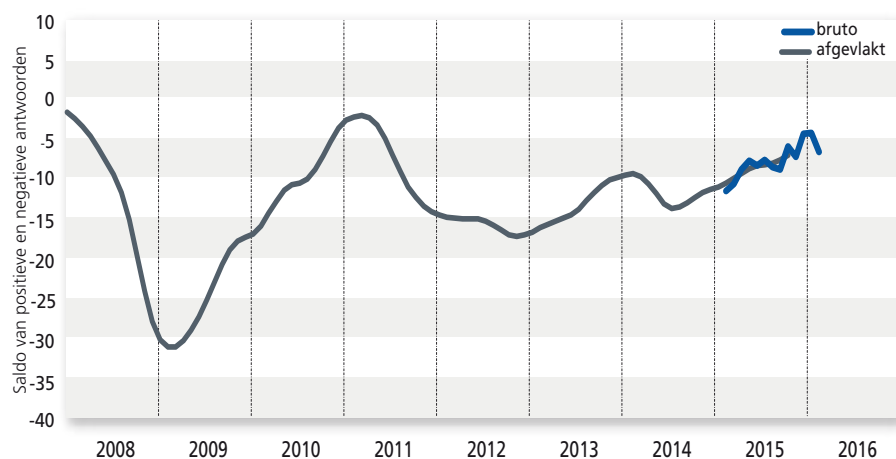
In heel 2015 werden minder nieuwe **personenwagens** ingeschreven dan in 2014. Ook in januari 2016 was er nog een afname, maar in februari was er een toename op jaarbasis. ■



Nele Depestel

Figuur 1

Synthetische conjunctuurcurve voor West-Vlaanderen



BRON: NBB, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

¹ Opmaak maart 2016.

De volledige analyse vindt u op www.pomwvl.be
 nele.depestel@pomwvl.be
 050 140 182
 sabine.traen@pomwvl.be
 050 140 179



In deze rubriek stellen we telkens enkele titels voor uit de collectie van het Kenniscentrum Economie West.

Innovatie in de ondernemingen en organisaties in Vlaanderen: stand van zaken op basis van de IOA-enquête 2014



8% van de ondernemingen en organisaties in Vlaanderen innoveert op alle domeinen van de bedrijfsvoering tegelijk. Innoveren doe je niet alleen: veel bedrijven werken hiervoor samen met innovatiepartners. Ook de inbreng van werknemers stimuleert innovatie. Dat blijkt uit deze driejaarlijkse IOA-enquête (Innovatie, Organisatie en inzet van Arbeid).

Auteur: Stefanie Notebaert

Uitgave: SERV-Stichting Innovatie & Arbeid, 2016
Digitaal beschikbaar op de site van de SERV en op www.kennisplatformeconomie.be

Geëngageerd ondernemen sinds 1925: de (voor)geschiedenis van ETION

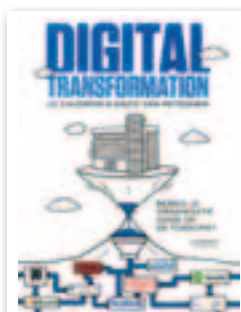


Van bij de oprichting in 1925 zijn bij ETION, voorheen VKW, de kiemen terug te vinden van duurzaam ondernemen, of noem het stakeholderengagement avant la lettre. Wat is de identiteit en uniciteit van ETION? Met welke thema's zette de organisatie zich de afgelopen decennia op de kaart? Waar maakte de beweging het verschil? Waarom is de beweging vandaag nog relevant? En ook, hoe ziet de toekomst eruit? Een aparte en rijke geschiedenis van het sociaal geëngageerde ondernemerschap in Vlaanderen.

Auteur: Serge Huyghe

Uitgave: Davidsfonds, 2016
ISBN 978-90-590-8722-4

Digital transformation: bereid je organisatie voor op de toekomst



De auteurs Caudron en Van Peteghem hielpen talrijke organisaties om zich klaar te maken voor de digitale revolutie. Daaruit ontstond hun Digital Transformation-model, dat de impact van het digitale op de activiteiten van een organisatie verklaart en voorspelt. Dit boek biedt een totaaloverzicht van het model en toont via concrete cases hoe het te integreren in de meest uiteenlopende bedrijfstukken.

Auteurs: Jo Caudron en Dado Van Peteghem

Uitgave: Lannoo, 2014
ISBN 978-94-014-1890-4

Visie 2050: een langetermijnstrategie voor Vlaanderen



De nota vertrekt vanuit een grondige omgevingsanalyse van de internationale tendensen en megatrends. Het tweede deel beschrijft de toekomstvisie voor Vlaanderen. Het derde deel een overzicht van de zeven transitieprioriteiten waarop de Vlaamse Regering wil inzetten om duurzame langetermijnoplossingen en systeeminnovaties te realiseren.

Uitgave: Vlaamse Regering, 2016

Digitaal beschikbaar op de site van de Vlaamse Regering en op www.kennisplatformeconomie.be

The spirit of the valley: overdonderende inspiratie uit het nieuwe Wilde Westen



Roadtrip van drie gerenommeerde experten-ondernemers samen met zeventien andere succesvolle CEO's door het belangrijkste innovatiecentrum van de wereld, Silicon Valley. Vanuit interviews met de nieuwe generatie en ook via bedrijfsbezoeken bij Google, Tesla, Apple of SpaceX, gaan de CEO's op zoek naar wat de radicale vernieuwers uit Silicon Valley de wereld en onze ondernemers te bieden hebben.

Auters: Peter Hinssen, Harry Demey en Steven Van Belleghem

Uitgave: LannooCampus, 2015
ISBN 978-94-014-2655-8

Freedom, Inc.: bevrijd je werknemers en laat hen je bedrijf leiden naar een hogere productiviteit, winst en groei



De cultuur van vrijheid werkt – en Freedom, Inc. onthult de geheimen van een succesvol zakelijk paradigma dat steunt op een omgeving die vertrouwen schenkt, niet hiërarchisch werkt en bevrijd is. Door het individueel initiatief en de risiconemende instincten van elke werknemer te bevrijden, toonden bedrijven zoals Harley-Davidson en Sun Hydraulics dat ze hun concurrenten drastisch konden overstijgen.

Auteurs: Brian M. Carney en Isaac Getz

Uitgave: Die Keure - Business & Economics, 2013
ISBN 978-90-4861-818-7

Onze volledige catalogus vindt u op www.kennisplatformeconomie.be

Maritieme column

De (beoogde) samenwerking tussen Antwerpen en Zeebrugge

Het verhaal van Fernand en Fernand

Toon Colpaert • gewezen Vlaamse havencommissaris¹

“That’s one small step for man, but a giant step for...”. Neen, zo’n vaart gaat het niet lopen met de samenwerking tussen de havens van Antwerpen en Zeebrugge. Maar een stap vooruit is het zeker. Antwerpenaar **Fernand Huts**, CEO van de groep Katoen Natie mag tevreden zijn. Hij wordt nu voor één keer wel gevolgd door de havenbazen van Antwerpen en Zeebrugge.



Toon Colpaert¹

In het verre Santiago de Chile hebben op 18 november 2015 de CEO's van Antwerpen en Zeebrugge een eerste stevige stap gezet op het glibberige pad van commerciële samenwerking in de containersector. Om nieuwe trajecten aan te trekken zullen beide havenbesturen “de ontwikkelingen in de containermarkt proactief volgen” en “desgevallend de marktspelers gezamenlijk benaderen”. Daarvoor wordt op korte termijn een ontwikkelingsmaatschappij onder de vorm van een Economisch Samenwerkingsverband opgericht. Deze zal proactief een aantal projecten voorbereiden en implementeren, zoals double callconcepten, combinaties deepsea-shortsea en optimalisatie interhaven - en achterlandlogistiek.

Al snel tekenen zich de eerste contouren af van een taakverdeling tussen beide havens. Antwerpen is dan internationale gateway voor de in- en uitvoer van containers in Noord-West-Europa, waarvoor meteen de eerste fase van het Saefthinghedok wordt uitgebouwd. Zeebrugge richt zich dan weer als volwaardig containerplatform op de combinatie van deepsea- en shortseatrajecten en de mogelijkheden voor “overloop” - Zeg maar: als er in Antwerpen enige tijd geen capaciteit genoeg is, dan is het beter dat Zeebrugge die containers behandelt dan Rotterdam.

De optimalisatie van de interhaven- en achterlandlogistiek is minstens even belangrijk, zo niet nog belangrijker. Zeebrugge staat al lang aan de klagmuur

als het gaat over de spoor- en binnenvaart-verbindingen naar Antwerpen en het verre achterland. Maar vooral op het vlak van logistiek - eenvoudig gezegd, in de slimme bundeling van containerstromen - loopt het nogal eens mank.

Het zal wel geen toeval zijn dat er op 5 jaar tijd in Zeebrugge 520 jobs verloren gingen in het vervoer over land en andere logistieke diensten. De rijke ervaring en expertise van de publieke en private partners in de Antwerpse haven - onder meer met het Intermodal & Connectivity Platform en met het platform voor een snelle en efficiënte binnenvaart Instream - zullen goed van pas komen om die trend te keren.

Het ESV of Economisch Samenwerkingsverband dat Zeebrugge en Antwerpen willen opzetten, wordt gezien “als permanent forum voor overleg, afstemming en waar mogelijk gerichte actie”. Ik heb zo’n vaag vermoeden dat les frères ennemis Fernand Traen (oud-voorzitter van het Zeebrugge havenbestuur MBZ) en Fernand Huts daar niet zo gelukkig zullen mee zijn. Fernand Traen omdat het allemaal van het goede teveel is - vervang de Scheldeverdieping door het Noorderkanaal en Zeebrugge redt het wel op zijn eentje - en Fernand Huts² die droomt van de grote fusie van Zeebrugge, Oostende, Antwerpen en de Waaslandhaven. Zeebrugge kan dan omgedoopt worden tot de Antwerpse Zeevlakte waar meteen kan gewerkt worden met een “bill of lading Antwerpen.” De voordelen - dixit Fernand

Huts - zijn “gigantisch”. De nadelen? “Geen. Of toch wel: er zullen minder baronieën zijn en dus minder baronnen... die geworteld zijn in de gemeentelijke autonomie.”

Fernand Huts heeft in zijn vrije tijd op de Engelse countryside blijkbaar nog geen tijd gevonden om **Karl Popper** te lezen als die pleit voor piecemeal engineering. Toegegeven, “The open society and its enemies” van Karl Popper leest heel wat minder vlot dan Huts eigen boek “Narrenschip”, maar stap voor stap te werk gaan, waarbij elke stap kritisch geëvalueerd en bijgestuurd wordt, kan betere resultaten opleveren dan alles tegelijk overhoop te halen. Flexibiliteit en op vertrouwen gebaseerde samenwerking zijn daarbij cruciaal.

Evenmin als zijn flamboyante en bij wijlen clowneske stijl mag dit intellectualistisch zijnsprongetje ons de ogen doen sluiten voor een paar nuchtere bespiegelingen à la Huts. Hij kent de zwakke plekken van Zeebrugge (en vergeet even dat zijn eigen **Flanders Container Terminal** in Zeebrugge nooit van de grond is gekomen): weinig eigen expediteurs, geen thuiscargo, ondernemend West-Vlaanderen dat liever met Antwerpen werkt, geen partij in de opslag van metalen, cacao, tabak, staal, rubber of plastics. En hij reikt ook alternatieven aan: focussen op meerwaarde-creatie, de uitbouw van niches (zoals de cruises), dienstverlenende kmo's aantrekken en de uitbouw van Zeebrugge

als goedkoopste spinnenweb met short sea als strategische troef. Verder ook: het aantrekken van grote logistieke bedrijven, Zeebrugge als hub voor woudproducten, de verdere ontwikkeling van de fruitcluster en het versterken van het marktleiderschap in de roll on/roll off en autotrafiëken. De groei in de containertrafiëk is dan (in de visie van de CEO van Katoen Natie) de kers op de taart "die kan gerealiseerd worden door een samengaan van de havens van Zeebrugge en Antwerpen."

Voor Fernand Huts is de Zeebrugse haven

"een prachtige infrastructuur met een uitstekende toegankelijkheid". Waar het aan schort is de software, namelijk "de dynamische krachten die met innoverende ideeën trafiekstromen aantrekken."

Ook de CEO's van Antwerpen en Zeebrugge beseffen dat. Niet voor niets staat in het samenwerkingsakkoord dat "beide havenbesturen er zich van bewust zijn dat de uiteindelijke invulling van de bestaande containercapaciteit in de Benelux en Vlaanderen in belangrijke mate door de markspelers zal worden bepaald." Er valt dus nog wel een en ander

te doen. Zoals verschillende culturen naar elkaar laten toegroeien. Wantrouwen ombouwen tot vertrouwen. Overleg dat slim en efficiënt de basis legt voor concrete acties (zoals een realistisch businessplan voor het ESV). De eerste stap is gezet, op naar de volgende. ■

1 Deze column vertolkt de visie van de auteur en is geen weergave van een standpunt van de redactie. Reageren kan via www.westvlaanderen-werkt.be

2 Zie de publicatie van Jules Van Bochelt (alias Fernand Huts), "Het narrenschip legt aan in Brugge, Gent en Antwerpen", Uitgeverij Lannoo, Tielt, 2014.



foto: ©copyright_Henderyckx_060306_2865_Brittanniaterminal_cobelfret



HET AANSPREEK[PUNT] VOOR DE ONDERNEMER

WAT IS WESTPUNT?

Westpunt, de ondernemersdesk West-Vlaanderen, is het aanspreekpunt voor alle West-Vlaamse ondernemers.

MET WELKE VRAGEN KAN JE BIJ WESTPUNT TERECHT?

- Kan ik nog bedrijfsgrond kopen in mijn regio?
- Bestaat er een overzicht van de leegstaande bedrijfsgebouwen?
- Kan ik een zonevreedemd bedrijf overnemen?
- Moet ik een milieuvergunning aanvragen?
- Kan ik een kleine windturbine plaatsen?
- Worden er nog nieuwe bedrijventerreinen aangelegd?
- ...

CONTACT

info@westpunt.be

www.westpunt.be

Tel.: 050 40 73 65 (elke werkdag van 9u -12u & 13.30u - 17u, op vrijdag tot 16u)

POWERED BY:

Colofon

De artikelen in West-Vlaanderen Werkt zijn niet noodzakelijk de weergave van standpunten van de redactie of van het provinciebestuur. Bij naamvermelding verschijnt de bijdrage onder de verantwoordelijkheid van de auteur.

Reproductie van of verwijzing naar één van de artikelen mag uitsluitend met correcte vermelding van auteur en bron én mits het bezorgen van een kopie aan de redactie.

Redactieraad:

Lode Vanden Bussche (dienst economie Provincie West-Vlaanderen -voorzitter), **Larissa Deblauwe** (hogeschool VIVES), **Brigitte Declerck** (Kenniscentrum Economie West), **Tom Delmotte** (HOWEST), **Nele Depestel** (POM West-Vlaanderen), **Filip Santy** (TUA West), **Jan Van Hecke** (Boone nv & Patiënt Room of the Future-PROF), **Jan-Bart Van In** (hoofdredacteur)

Coördinatie en hoofdredactie

Jan Bart Van In

Lectoren

Katleen Gyselinck, Jan Leplae

Verantwoordelijke uitgever

Geert Anthierens, Provinciegriffier Provinciehuis Boeverbos Koning Leopold III-laan 41 8200 Sint-Andries (Brugge)

Advertentiewerving

Jan Bart Van In
Tel. 050 40 71 29
janbart.vanin@west-vlaanderen.be

Oplage: 4.600 exemplaren

Redactieadres

Kenniscentrum Economie West
Baron Ruzetelaan 33
8310 Brugge-Assebroek
Tel. 050 40 71 24
E-mail: janbart.vanin@west-vlaanderen.be
www.westvlaanderenwerkt.be

Opmaak: Johan Bisschop
Coverfoto's: ©Recticel, ©NickVanderheyden, Decospan
Druk: Vanden Broele Productions, Brugge



Lid van de Unie van de Uitgevers van de Periodieke Pers



ISSN 1374-6235

Abonnement

Een jaarabonnement 2016 is gratis. Het tijdschrift 'West-Vlaanderen Werkt' verschijnt viermaal per jaar. Registreren kan via: www.westvlaanderenwerkt.be

Wet op de privacy van 8/12/1992

'West-Vlaanderen Werkt' wordt u gratis toegestuurd. Indien uw gegevens onjuist zijn of indien u het tijdschrift niet meer wenst te ontvangen, neem dan contact met de redactie. Uw persoonlijke gegevens worden niet aan derden overgemaakt.

Een overzicht van de eerder verschenen edities van West-Vlaanderen Werkt vindt u op www.westvlaanderenwerkt.be Ook terug te vinden op www.kennisplatformeconomie.be



VANDEN BROELE
PRODUCTIONS

maatwerk

communication
& digital solutions

lederproducten.be

grafische
vormgeving
& DTP

apps

digitalisering

Offset
& digitaal
drukwerk

tablet
publishing

websites

Vanden Broele Productions

Innoverende communicatie-oplossingen, grafisch ontwerp,
print & digitale informatiedragers voor bedrijven en lokale besturen.

Lieven Bauwensstraat 33 | 8200 Brugge | T +32 50 456 177 | productions@vandenbroele.be

Vanden Broele Productions is part of the Vanden Broele Group

www.vandenbroele.be

SBM doet wat met uw professionele bagage...



TRAINING

COACHING

ADVIES



SBM traint, coacht en adviseert. In zijn campussen biedt SBM een ruim gamma bedrijfsgerichte, actuele opleidingen aan. Daarnaast - en niet in het minst - is SBM gekend als ervaren specialist in maatoplossingen en in-house trainingen. Met, voor en in bedrijven dus. In nauw overleg met onze klanten, flexibel en zeer resultaatgericht.

www.sbmopleidingen.be

Spoorwegstraat 14, 8200 Brugge - Tel. 050 40 30 90 - Fax 050 39 06 65 - info@sbmopleidingen.be